

Projekt

z dnia 1 sierpnia 2018 r.
z zatwierdzonego przez Wójta Gminy Brodnica

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY BRODNICA**

z dnia 2018 r.

Wójt
Edward Dukaczewski

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2028

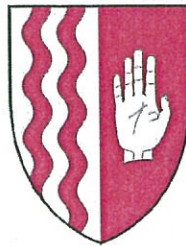
Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r., poz. 994, poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432) oraz art. 16b i art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r., poz. 1769, poz. 38, poz.1985, z 2018r., poz. 650 i poz. 700) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Traci moc Uchwała Nr XV/78/08 Rady Gminy Brodnica z dnia 7 lutego 2008r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brodnica.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Violetta Sternicka-Twarogowska

Załącznik do uchwały
Nr
Rady Gminy Brodnica
z dnia.....

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2018-2028**

Opracowanie: mgr Justyna Klimowska
mgr Marzanna Karbowska
mgr Wiesława Jaranowska
mgr Jolanta Tomella
mgr Paweł Wiśniewski
mgr Magdalena Jakubowska
Bożena Becmer
Marlena Pniewska

Zatwierdził:
Wójt Gminy Brodnica
mgr inż. Edward Łukaszewski

Brodnica, sierpień 2018 rok

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie	3
2.1. Sytuacja demograficzna	4
2.2. Charakterystyka pomocy społecznej	9
2.3. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin	10
2.3.1. Ubóstwo	11
2.3.2. Bezrobocie	13
2.3.3. Niepełnosprawność	14
2.4. Problem uzależnień i przemocy w rodzinie	14
2.5. Wspieranie rodziny	16
2.5.1. Asystentura	17
2.5.2. Usługi opiekuńcze	18
2.5.3. Świadczenia rodzinne	18
2.5.4. Świadczenia alimentacyjne	21
2.5.5. Dodatki mieszkaniowe	22
2.5.6. Dodatki energetyczne	24
2.5.7. Świadczenia wychowawcze	25
2.6. Sytuacja mieszkaniowa	27
2.7. Edukacja	28
2.8. Rynek pracy i przedsiębiorczość	31
2.9. Działalność organizacji pozarządowych	35
3. Analiza SWOT	36
4. Misja, cele operacyjne i kierunki działań gminy	37
5. Źródła finansowania	38
6. Monitoring i ocena realizacji strategii	38
Spis tabel	40
Spis wykresów	40
Spis fotografii	41

1. Wprowadzenie

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Określając misję oraz wyznaczając cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno przyczynić się do rozwiązania występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych, strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Tym samym stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, służących poprawie warunków życia mieszkańców (w szczególności zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym) i prowadzących do integracji społecznej.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brodnica na lata 2017-2025 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o

pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia ma charakter wieloletni, została przygotowana na lata 2018-2028. Jest zgodna z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

2. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie

Poniższa diagnoza została opracowana przez pracowników Urzędu Gminy Brodnica i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Informacje na temat gminy przygotowano w oparciu o dane własne Urzędu Gminy i GOPS oraz pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców. W ramach diagnozy analizie poddano takie obszary jak: demografia, pomoc społeczna, problemy uzależnień i przemocy w

rodzynie, wspieranie rodzin, zasoby i warunki mieszkaniowe, edukację, rynek pracy i przedsiębiorczość oraz sektor pozarządowy.

2.1. Sytuacja demograficzna

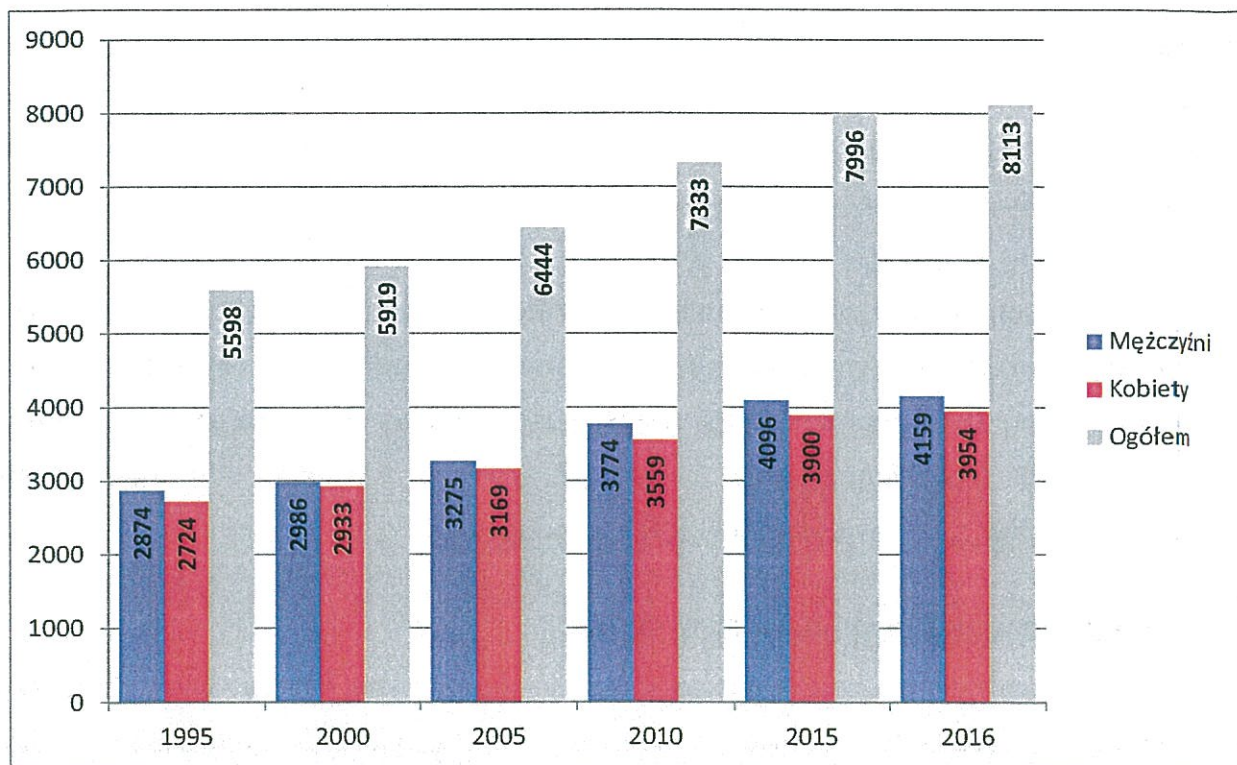
Gmina Brodnica jest położona we wschodniej części województwa Kujawsko-Pomorskiego. Zajmuje 12.641 ha powierzchni. Obejmuje w części obszar Pojezierza Brodnickiego, Doliny Drwęcy i Wysoczyzny Dobrzyńskiej. Teren gminy okala miasto

Fot. 1 Osiedle domków jednorodzinnych w Karbowie

Brodnica, który stanowi odrębną jednostkę samorządową, a także siedzibę powiatu. Gmina podzielona jest na 20 sołectw tj.: Cieleta, Dzierżno, Gorczenica, Gorczeniczka, Gortatowo, Karbowo, Kominy, Kozi Róg, Kruszyнки, Moczadła, Mszano, Niewierz, Nowy Dwór, Opalenica, Podgórz, Sobieszno, Szabda, Szczuka, Szymkowo, Wybudowanie Michałowo.

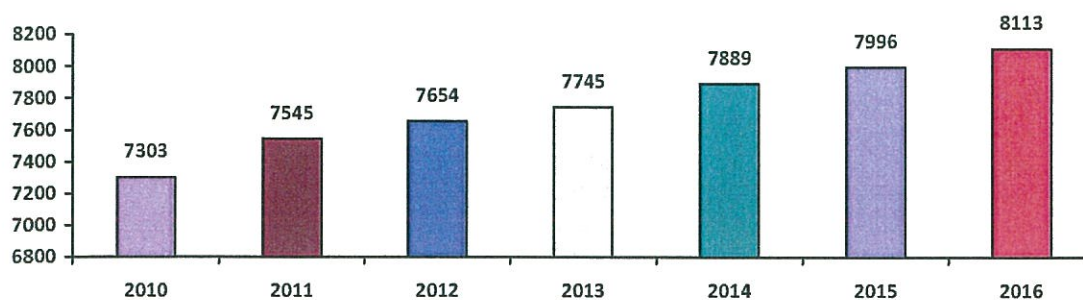
Wykres 1. Zmiany demograficzne w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 21 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych)

Z przedstawionego wykresu wynika, że ludność na przestrzeni 21 lat wzrosła o 2515 osób.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Brodnica w latach 2010-2016 zameldowanych na pobyt stały

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Gminy Brodnica

Gmina Brodnica jest jednostką samorządową z największą dynamiką wzrostu ludności w powiecie brodnickim, na koniec 31 grudnia 2016 r. liczyła 8113 mieszkańców (zameldowanych na pobyt stały).

Tabela 1. Gmina Brodnica na tle zaludnienia w sąsiednich gminach

Nazwa gminy	2010	2014	2016
Bartniczka	4789	4786	4784
Bobrowo	6393	6379	6412
Brodnica	7303	7889	8113
Brzozie	3739	3787	3811
Osiek	4136	4103	4061
Świedziebnia	5302	5349	5306
Zbiczno	4752	4843	4856
Miasto Brodnica	28163	27984	27928

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędów Gmin

Z przedstawionej tabeli wynika, że Gmina Brodnica jest gminą wiejską o największej liczbie ludności w powiecie Brodnickim. Analizując dane z roku 2016 liczba ludności naszej gminy jest dwukrotnie większa od najmniej licznej gminy w powiecie (o 4302 osoby).

Tabela 2. Sołectwa według liczby mieszkańców w 2016 roku.

Przedział liczby ludności	<50	50-99	100-199	200-499	500-999	>1000	Suma
Liczba sołectw	0	1	7	7	4	1	20
Liczba ludności	0	83	999	2619	2412	2000	8113

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności gminy Brodnica

Z tabeli wynika, że dominują w naszej gminie sołectwa liczące od 100-199 oraz od 200 do 499 mieszkańców. Tylko jedno sołectwo liczy 83 mieszkańców, jest to Gorczeniczka. Największym sołectwem jest Karbowo z stale rosnącą liczbą mieszkańców, które na dzień 31.12.2016 r. wynosiło 2000 osób.

Tabela 3. Zmiany w liczbie mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w latach 1990-2016

Lp.	Miejscowość na terenie Gminy Brodnica	Liczba mieszkańców na koniec roku						
		1990	1995	2000	2005	2010	2015	2016
1	Bartniki	72	77	84	81	96	108	111
2	Bobrowiska	38	40	38	37	40	41	40
3	Cieleća	458	510	512	552	608	648	636
4	Wybudowanie Michałowo	155	170	189	257	378	464	484
5	Drużyny Dworzec	11	12	10	14	18	17	17
6	Dzierżno	137	156	153	153	152	154	151
7	Gorczenica	434	502	517	547	572	603	602
8	Gorczeniczka	75	94	95	94	87	81	83
9	Gortatowo	169	213	200	209	230	230	229
10	Karbowo	1008	1076	1160	1434	1693	1912	1975
11	Kominy	68	109	103	90	143	168	172
12	Kozi Róg	79	116	122	113	115	126	130
13	Kruszynki	164	138	252	279	335	349	348
14	Mszano	331	280	277	290	302	318	320
15	Moczała	355	380	369	403	412	438	459
16	Nowy Dwór	113	105	85	83	87	79	75
17	Niewierz	283	300	299	296	296	295	295
18	Opalenica	113	108	122	127	133	135	133
19	Podgórz	153	144	164	170	285	351	356
20	Szabda	460	497	502	547	574	645	660
21	Szczuka	417	420	427	463	466	497	503
22	Szymkowo	180	167	163	168	162	157	158
23	Sobieszerno	147	152	145	151	147	148	140
24	Tama Brodzka	34	35	30	30	32	22	25
25	Tywola	48	57	55	52	49	10	11
	Razem:	5502	5858	6073	6640	7413	7996	8113

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności gminy Brodnica

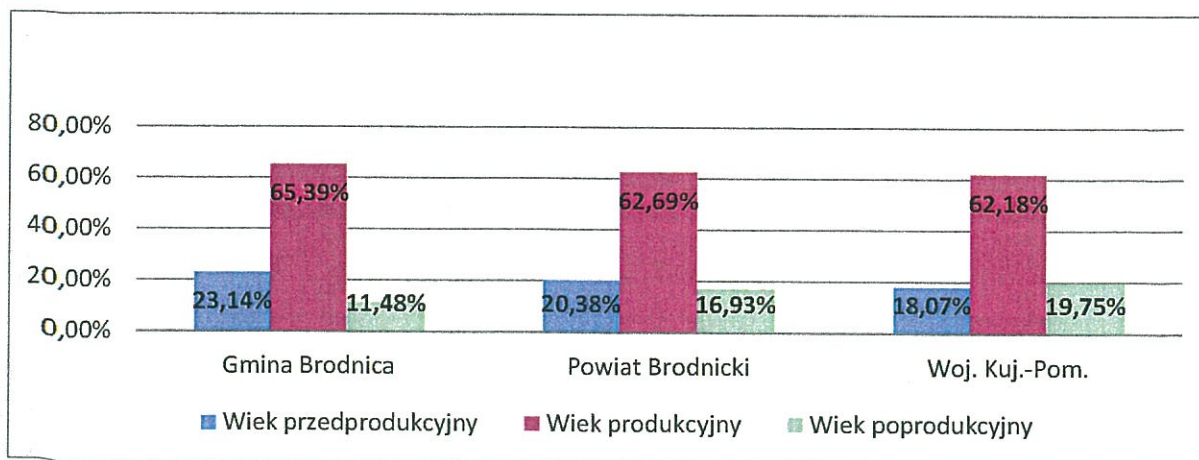
Przestrzenne rozmieszczenie ludności gminy jest zróżnicowane. W strefie podmiejskiej wokół miasta Brodnica dominują miejscowości z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców, do których należy Wybudowanie Michałowo, Karbowo, Kominy, Podgórz i Kruszyńki. W przybliżeniu na przestrzeni ostatnich 26 lat najwięcej, bo aż 3-krotnie wzrosła liczba ludności w Wybudowaniu Michałowo, w dalszej kolejności 2,5-krotnie wzrosła liczba mieszkańców w Kominach oraz 2-krotnie w Karbowie, Podgórzu i Kruszyńkach. Około 1,5-krotnie zwiększyła się liczba mieszkańców w Kozim Rogu, Bartnikach, Szabdzie, Cieletach, Gorczenicy i Gortatowie. W miarę stabilnie kształtuje się liczba ludności w Bobrowiskach, Dzierźnie, Gorczenicze, Niewierzu, Opalenicy i Szczuce. Znajdują się również miejscowości, gdzie występuje spadek liczby mieszkańców są to: Mszano, Nowy Dwór, Szymkowo, Sobieszyno, Tama Brodzka i Tywola. W bezpośrednim sąsiedztwie z miastem Brodnica zamieszkuje ponad połowa mieszkańców gminy to jest 4.529 osób, natomiast w miejscowościach oddalonych od miasta Brodnica mieszka 3.584 osób.

Tabela 4. Ludność gminy według płci i wieku w 2016 roku

Lp.	Przedział wiekowy	Mężczyźni	Kobiety	Razem
1.	0-2	145	147	292
2.	3	46	45	91
3.	4-5	107	101	208
4.	6	66	50	116
5.	7	70	62	132
6.	8-12	272	265	537
7.	13-15	160	146	306
8.	16-17	104	91	195
9.	18	60	56	116
10.	19-65, 19-60	2816	2373	5189
11.	66-, 61-	305	626	931

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności gminy Brodnica

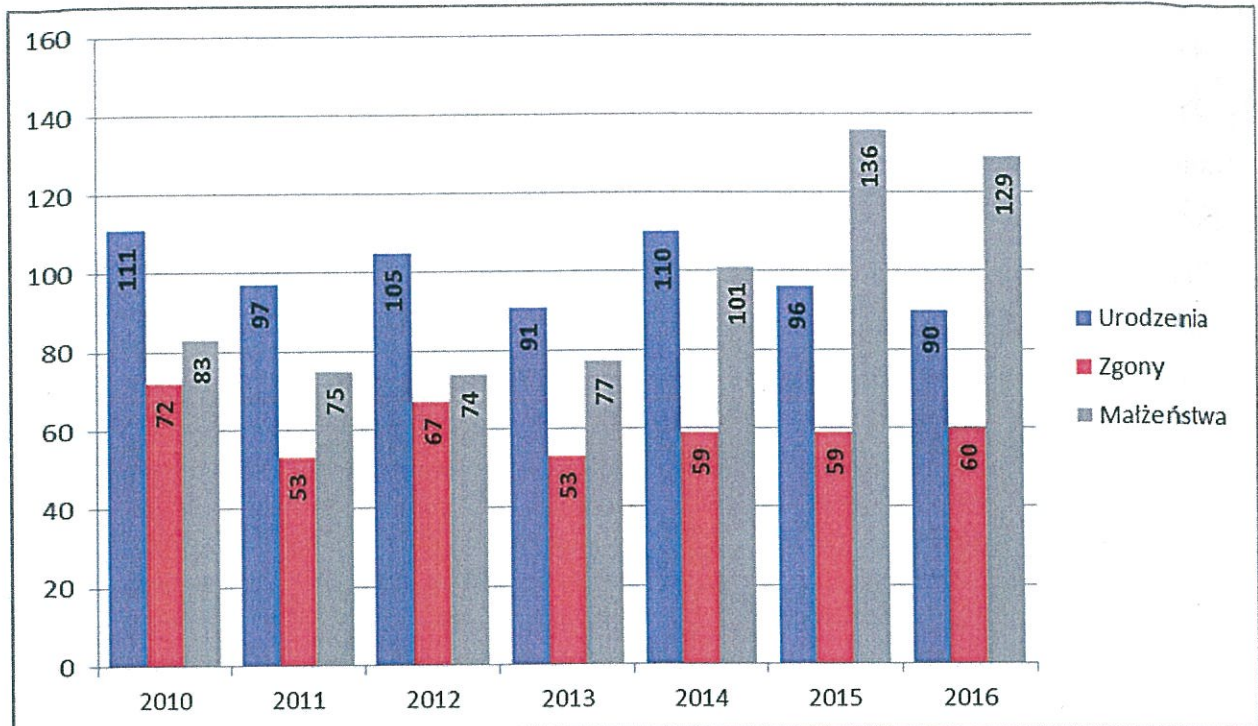
Wykres 3. Struktura demograficzna na dzień 31.12.2016r. na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności gminy Brodnica oraz danych GUS BDL (powiat i województwo)

W powyższej tabeli zamieszczono dane dotyczące struktury wiekowej mieszkańców Gminy Brodnica w podziale na mężczyzn i kobiety. Wynika z niej, że osoby w wieku produkcyjnym¹ stanowiły 65,4% ludności, przedprodukcyjny 23,10%, a poprodukcyjny 11,5%. W porównaniu do powiatu i województwa nasza gmina ma więcej mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast najmniej w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Brodnica w latach 2010- 2016

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji ludności Gminy Brodnica

Z przedstawionego wykresu wynika, że mamy więcej urodzeń niż zgonów co wskazuje na przyrost naturalny ludności.

Wnioski:

1. Gmina Brodnica cechuje się intensywnym (zwłaszcza w porównaniu do pozostałych gmin naszego powiatu) wzrostem liczby mieszkańców, szczególnie w obszarach przy mieście Brodnica.
2. Dynamika wzrostu ludności należy do największych w powiecie brodnickim.
3. Wielkość udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w stosunku do ilości osób w wieku poprodukcyjnym świadczy o tym, że mieszkańcy Gminy Brodnica to społeczeństwo młode.

¹ Wiek produkcyjny – wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet – 18-59 lat (źródło: <http://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/861,pojecie.html>)

2.2. Charakterystyka pomocy społecznej

Na terenie Gminy Brodnica zamieszkuje ponad 8 tys. mieszkańców, średnio $\frac{3}{4}$ mieszkańców radzi sobie w funkcjonowaniu i prawidłowym zabezpieczeniu niezbędnych potrzeb. Nie mniej około $\frac{1}{4}$ mieszkańców naszej gminy objętych jest wsparciem w ramach systemu pomocy społecznej. Osoby i rodziny mogą korzystać z różnych form pomocy tj. świadczeń pieniężnych, rzeczowych, usługowych i usług opiekuńczych zwykłych i specjalistycznych, świadczeń realizowanych zarówno w środowisku zamieszkania, jak i w placówkach o charakterze dziennym i całodobowym.

Bezpośrednie wsparcie socjalne udzielane jest najczęściej rodzinom wielodzietnym, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętym bezrobociem oraz właścicielom gospodarstw rolnych o małej powierzchni i słabej klasie użytkowanych gruntów. Pomoc kierowana jest również do rodzin, osób nieporadnych życiowo, ludzi starych czy przewlekle chorych.

Tabela 5. Formy pomocy społecznej przyznanej udzielonej mieszkańcom Gminy Brodnica

Forma pomocy	2014			2015			2016		
	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczenia w zł
Zasiłki stałe	43	73	165 587	40	56	180 121	34	46	178 834
Zasiłki okresowe	120	357	176 803	106	303	185 426	116	341	236 793
Zasiłki celowe	284	788	226 572	248	677	218 545	234	651	275 805
Posiłki w szkole	236	456	153 806	257	581	173 050	222	658	139 955
Zasiłki celowe na dożywianie	187	516	136 194	185	504	146 950	179	347	200 045
Usługi opiekuńcze	9	13	58 899	10	14	60 451	13	25	34 197
Usługi specjalistyczne	2	8	24 260	3	13	34 578	5	22	24 277
Sprawienie pogrzebu	0	0	0	1	1	93	1	2	3 700
RAZEM:	694	1695	805927	665	1645	852264	625	1745	893561

Zródło: dane z GOPS w Brodnicy

Tabela 5 obrazuje najważniejsze wybrane rodzaje udzielanego wsparcia w GOPS w Brodnicy w latach 2014-2016. Należy zauważyć, że mimo sukcesywnego spadku liczby osób korzystających z pomocy finansowej GOPS, wciąż rosną wydatki przeznaczone na wypłaty zasiłków (wzrost o 11%). Wynika to z faktu wciąż rosnących kosztów utrzymania gospodarstwa domowego i stosunkowo niskich zarobków większości społeczeństwa.

Najczęściej podopieczni GOPS w Brodnicy wnioskuje o pomoc w formie zasiłków celowych i okresowych. Ustawa o pomocy społecznej przewiduje, że przesłankami do uzyskania pomocy w formie zasiłku okresowego jest występowanie w rodzinie bezrobocia, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby. Ograniczenia te powodują, że ilość rodzin

korzystających z tej formy jest mniejsza. Jest to spadek o 3%. Zwiększyła się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych z uwagi na pogorszenie sytuacji zdrowotnej, co wiąże się z koniecznością zwiększenia liczby opiekunów świadczących usługi opiekuńcze. Wzrasta liczba osób objętych wsparciem GOPS. Dotyczy to usług specjalistycznych i zwykłych usług opiekuńczych.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia ma niewielką tendencję spadkową. Na przełomie lat 2014- 2016 liczba osób korzystających z zasiłku stałego zmniejszyła się z 43 na 34 natomiast liczba osób, którym przyznano zasiłek okresowy zmniejszyła się z 120 na 116. Przyznanie omawianych świadczeń uzależnione jest od zmieniającej się sytuacji zdrowotnej i materialnej rodzin. W przypadku zasiłków stałych część świadczeniobiorców otrzymała świadczenie emerytalne lub rentowe.

Średnia kwota wypłacanego zasiłku stałego uległa podwyższeniu, gdyż w 2014r. średnio zasiłek stały wynosił 434,61 zł, natomiast w 2016r. - 521,38 zł. Kwota przyznanego zasiłku okresowego, także uległa niewielkiemu podwyższeniu z 357,90 zł w 2014 r. do 394,00 zł w 2016 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej corocznie pozyskuje sponsorów, którzy pomagają w formie zakupu opału, pomocy w leczeniu chorych dzieci, w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, zakupie okien, odzieży czy remoncie mieszkania. W 2017 roku ok. 20 rodzin zostało objętych pomocą w ramach „Szlachetnej Paczki”. Ponadto GOPS pozyskuje sponsorów na organizację uroczystości gminnych.

Wnioski:

1. Zmniejsza się liczba osób korzystających z pomocy w formie zasiłku stałego.
2. Najczęstszą formą pomocy są zasiłki celowe i okresowe.
3. Zwiększa się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
4. Wzrasta liczba osób objętych wsparciem usług specjalistycznych.

2.3. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin

Rodzina i środowisko ma ogromny wpływ na kształtowanie się prawidłowego procesu wychowawczego i osobowościowego dziecka. W prawidłowo funkcjonujących rodzinach istnieje właściwy system cenionych wartości, gdzie na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Dzięki temu kształtuje się pozytywna sfera emocjonalnych osobowości i odpowiednie postawy moralne.

Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny.

Na terenie gminy występuje również bezdomność. Na koniec października 2017r. było 6 takich osób. W ramach wsparcia dla tych osób zabezpieczono im schronienie, żywność, odzież, a także leki.

Tabela 6. Udzielone wsparcie socjalne w zależności od trudnej sytuacji życiowej rodzin w latach 2014 – 2016

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					
	2014		2015		2016	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	241	746	230	703	230	670
Bezdomność	11	13	8	8	9	9
Bezrobocie	179	579	141	456	145	460
Potrzeba ochrona macierzyństwa - wielodzietność	70	394	70	384	64	347
Niepełnosprawność	124	335	115	297	110	277
Długotrwała lub ciężka choroba	40	113	44	116	45	125
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego - rodziny niepełne	48	150	41	158	40	146
Przemoc w rodzinie	24	77	25	79	26	78
Alkoholizm	33	92	33	73	33	73
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	12	4	6	3	3
Zdarzenia losowe	1	5	0	0	1	2

Źródło: dane GOPS w Brodnicy

Uwaga: Te same osoby i rodziny mogą występować w kilku pozycjach

W tabeli ujęte są osoby, które objęte były wsparciem z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Są to osoby, które spełniły kryteria dochodowe, jak również i te, których dochód przekracza kryterium, ale wystąpiły inne przesłanki, które miały istotny wpływ na sytuację finansową, gdzie osoby, musiały skorzystać ze wsparcia.

Wniosek:

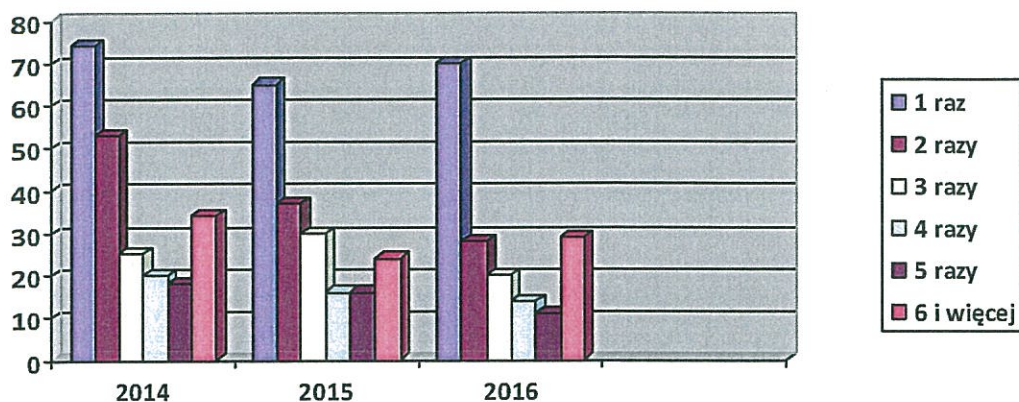
Głównym powodem korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność.

2.3.1. Ubóstwo

Przez ubóstwo rozumiemy brak dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych. Problem ubóstwa dotyczy na terenie naszej gminy około 230 rodzin. Rodziny te najczęściej borykają się z bezrobociem, chorobą i niepełnosprawnością. W tabeli 6 przedstawiona została liczba osób dotkniętych tą trudną sytuacją życiową. Dochód rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej jest bardzo

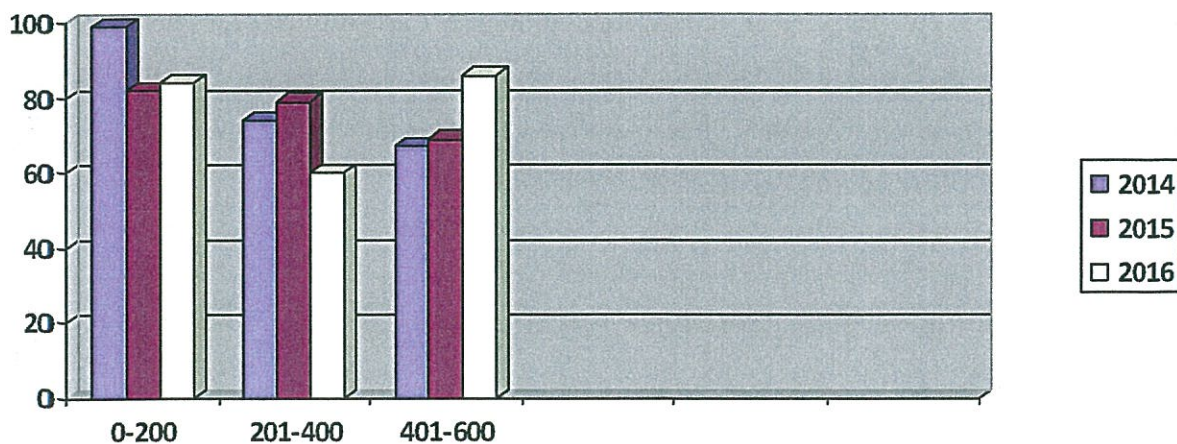
zróźnicowany. Rodziny potrzebujące pomocy korzystały ze wsparcia w ramach zasiłków stałych, okresowych i celowych. Najwięcej rodzin korzystało z zasiłków celowych i tak w 2014 przyznano ich 228 rodzinom, w 2015 - 188 rodzinom oraz w 2016 – 171 rodzinom. Średnia kwota zasiłku celowego w latach 2014-2016 wynosiła odpowiednio 142 zł, 173 zł i 184 zł.

Wykres 5. Częstotliwość korzystania z zasiłków celowych przez jedną rodzinę w latach 2014 - 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Brodnica.

Wykres 6. Liczba rodzin dotkniętych ubóstwem na przestrzeni lat 2014 – 2016 (stan na 31.12.danego roku) w przedziałach dochodowych na osobę

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Brodnica.

Wniosek:

1. Duża liczba rodzin (około 80) ma dochody nie przekraczające 200 zł na osobę w rodzinie.
2. Sytuacja finansowa rodzin korzystających z zasiłków celowych poprawia się.
3. Spora grupa rodzin korzysta z zasiłków celowych co najmniej co drugi miesiąc.

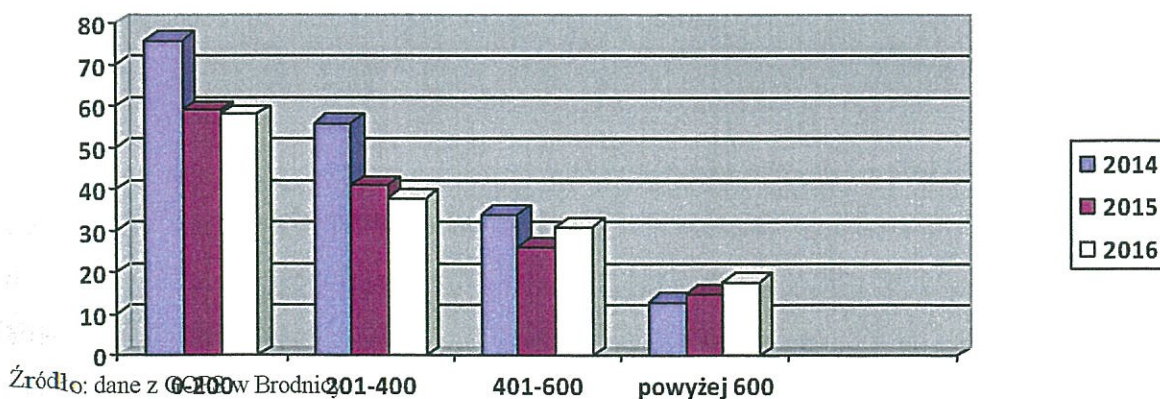
23.2. Bezrobocie

Udział bezrobotnych mieszkańców naszej Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brodnicy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016r. wynosił 9,7% (w skali powiatu wskaźnik ten wynosi 11,3%). O sytuacji na lokalnym rynku pracy decyduje m.in. potencjał gospodarczy. Według Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, stopa bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2016 r. w powiecie brodnickim wynosiła 10%. W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego osiągnęła wielkość 12,1%, natomiast w skali kraju 8,3%. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy liczba osób bezrobotnych w Gminie Brodnica utrzymywała się na następującym poziomie: 396 osób w 2012 r., 379 osób w 2014 r., 261 osób w 2016 r. W latach 2012-2016 większość osób bezrobotnych stanowiły kobiety (64%).

Występowanie bezrobocia jest jednym z najtrudniejszych problemów społecznych i gospodarczych. Mieszkańcy Gminy Brodnica znajdują zatrudnienie w podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy, w pobliskich miejscowościach oraz w mieście Brodnica. Oferowana na rynku pracy liczba miejsc jest niewystarczająca w stosunku do liczby osób potrzebujących pracy.

Na terenie Gminy występuje znaczne bezrobocie strukturalne. Kierunki kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych nie są całkowicie adekwatne do aktualnych potrzeb rynku pracy – brak odpowiedniej ilości osób przygotowanych do zawodów technicznych, co powoduje w kolejnych latach trudności w znalezieniu pracy. Duże znaczenie ma również niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy oraz niedopasowanie wykształcenia części osób do potrzeb rynku pracy, np. duża liczba osób z wykształceniem wyższym humanistycznym (pedagogika, filozofia, historia) przy znikomym zapotrzebowaniu rynku. Często przepisy dotyczące okresu rejestracji w PUP są rygorystyczne. W przypadku niedopełnienia swoich obowiązków osoby są wyrejestrowane na 3/6/9 miesięcy.

Wykres 7. Liczba rodzin dotkniętych bezrobociem w przedziałach dochodowych na osobę w rodzinie

Wnioski:

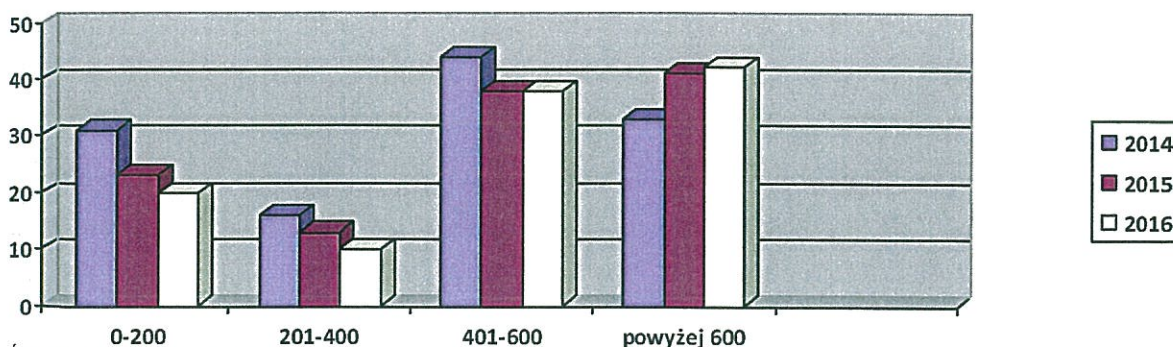
1. Około 60 rodzin ma dochody poniżej przedziału dochodowego do 200 zł na osobę w rodzinie.
2. Wraz ze spadkiem bezrobocia spada liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej o najniższych dochodach.

2.3.3. Niepełnosprawność

Z pomocy GOPS korzystają rodziny, w których występuje problem niepełnosprawności. Dochód nie zawsze ma decydujący wpływ na wsparcie w ramach systemu pomocy społecznej. Często osoby w rodzinach z różnym dochodem korzystają ze wsparcia w ramach poradnictwa, wsparcia finansowego, pracy socjalnej oraz usług opiekuńczych. Rodziny mogą również skorzystać z pomocy ze świadczeń rodzinnych.

Występują trzy rodzaje niepełnosprawności: tj. lekki, umiarkowany i znaczny. Stopnie niepełnosprawności są odpowiednikami dawnych grup inwalidzkich: III, II i I. Rodziny te korzystają nie tylko ze wsparcia finansowego ale również z poradnictwa, pomocy usługowej oraz pracy socjalnej.

Wykres 8. Ilość rodzin z niepełnosprawnością w przedziałach dochodowych na osobę w rodzinie

Źródło: dane z GOPS w Brodnicy

Wniosek:

Poprawia się sytuacja finansowa rodzin z niepełnosprawnością korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

2.4. Problem uzależnień i przemocy w rodzinie

Głównym podmiotem działającym na terenie gminy w sferze problematyki uzależnień od alkoholu i narkotyków jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). W 2016r. do Komisji wpłynęło 16 wniosków z prośbą o zastosowanie leczenia

odwykowego z czego 10 zakończyło się skierowaniem sprawy do sądu, a 6 osób wyraziło chęć podjęcia leczenia, z uwagi na pobyt jednej osoby w zakładzie karnym sprawę umorzono.

Na przełomie lat 2014-2016 z tytułu alkoholizmu z pomocy finansowej i pracy socjalnej GOPS skorzystały 33 rodziny. Nie jest to pełna liczba osób i rodzin borykających się z tym problemem, gdyż wiele osób ten problem ukrywa, bądź nie uświadamia sobie uzależnienia.

Tabela 7. Rodziny objęte wsparciem z pomocy społecznej z uwagi na występujący problem alkoholowy i narkomani

Lata	Ilość rodzin z problemem alkoholowym	Ilość rodzin z problemem przemocy	Ilość rodzin z problemem narkomani
2014	33	24	2
2015	33	25	3
2016	33	26	3

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Do najczęstszych przyczyn przemocy należą: konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, czy też upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Pojawiającym coraz częściej zjawiskiem jest problem narkomani, gdzie na przełomie lat 2014 – 2016 wsparciem zostały objęte 3 osoby. Ponadto zjawiskami, które często towarzyszą przemocy w rodzinie są alkoholizm oraz rozwody. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Osoby, które borykały się lub dalej tkwią w tym problemie często otworzyły się szukając wsparcia i ukierunkowania w działaniu. Wiele z nich jest pod opieką poradni i grup wsparcia psychologicznego.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w Gminie Brodnica prowadzi działania mające na celu diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowane są działania w środowiskach zagrożonych przemocą w celach zapobiegawczych bądź interwencyjnych. Działania pomocowe w tym zakresie opierają się na współpracy gmin, ośrodków pomocy społecznej z ośrodkami poradnictwa i wsparcia.

Tabela 8. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2014-2016

Lata	2014	2015	2016
Liczba wniosków	5	12	16
Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty	5	10	8
Liczba procedur Niebieskiej Karty w toku	0	2	8

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego

Z analizy Niebieskich Kart na przełomie lat 2014 – 2016 wynika, że wzrasta liczba ofiar przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy w rodzinie objęte są poradnictwem i wsparciem grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego. Jednak jest zbyt mała liczba placówek terapeutycznych dla tych osób, a zarazem czas oczekiwania na przyjęcie jest zbyt wydłużony.

Tabela nr 9. Rodzaje doznanej przemocy w rodzinie oraz ilość jej sprawców i ofiar w latach 2014 – 2016.

Rok	Rodzaj przemocy	Ilość rodzin doznających przemocy	Sprawca przemocy	Ilość sprawców	Ofiara przemocy	Ilość ofiar
2014	Fizyczna i psychiczna	3	Mąż Żona Ojciec	3 1 1	Żona Mąż Dziecko	3 1 1
	Psychiczna	2	Syn	1	Matka	1
2015	Fizyczna i psychiczna	11	Mąż Syn Ojciec	5 5 1	Żona Matka Dziecko	5 5 1
	Psychiczna	1	Konkubent Syn Ojciec	1 1 1	Konkubina Ojciec Córka	1 1 1
2016	Fizyczna i psychiczna	12	Mąż Zięć Teść	10 1 1	Żona Teściowa Synowa	10 1 1
	Psychiczna	4	Dziadek Ojciec Ojciec Konkubent Syn Brat Szwagier	1 1 1 1 1 1 1	Wnuczka Syn Dziecko Konkubina Matka Brat Szwagierka	1 1 1 1 3 1 1

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wnioski:

1. Zdiagnozowana liczba rodzin z problemem alkoholowym od kilku lat utrzymuje się na tym samym poziomie.
2. Przemocy w rodzinie często towarzyszy alkoholizm.
3. Zwiększa się liczba osób doznających przemocy w rodzinie.

2.5. Wspieranie rodziny

W ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina realizuje program wspierania rodziny. Adresowany jest on do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a jego celem jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

2.5.1. Asystentura

W celu udzielenia pomocy w przezwyciężaniu trudności życiowych rodzin Gmina zatrudniła asystenta rodziny. Asystent rodziny w ramach swoich zadań pomaga rodzinom rozwiązywać różne problemy opiekuńczo – wychowawcze. Rozpoznaje problemy, prowadzi karty informacyjne dotyczące danej rodziny, przeprowadza analizy sytuacji zdrowotnej, wychowawczej i szkolnej dzieci. Zawiera z rodzinami porozumienia, w których wyrażają one zgodę na podjęcie współpracy z asystentem rodziny. Asystent przeprowadza również z rodzinami ukierunkowujące rozmowy celem przezwyciężenia ich trudności życiowych. W tym zakresie współpracuje z różnymi instytucjami i placówkami takimi jak Policja, Sąd, Prokuratura, kurator sądowy bądź Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

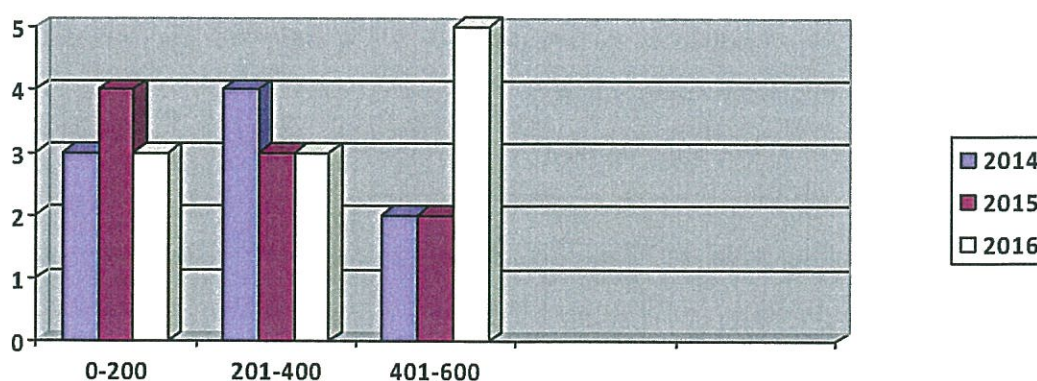
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

Lata	2014	2015	2016
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta	7	8	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Z roku na rok rośnie liczba rodzin, które z uwagi na swoją trudną sytuację rodzinną wymagają takiego wsparcia. W 2014r. pomocą asystenta objętych było zaledwie 7 rodzin, zaś w 2016 roku wsparcie te uzyskało już 11 rodzin. Rodziny wspierane są poprzez pracę socjalną, asystenturę, pomoc finansową, rzeczową, usługową, a zarazem wskazaniem możliwości skorzystania z porad innych placówek, miały one zróżnicowaną sytuację finansową.

Wykres 9. Liczba rodzin objętych asystenturą w przedziałach dochodowych na osobę w rodzinie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS Brodnica.

Wniosek:

Zwiększa się liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

2.5.2. Usługi opiekuńcze

Rodziny korzystają z usług opiekuńczych w tym: ze zwykłych usług oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W środowiskach objętych specjalistycznymi usługami występują schorzenia takie jak autyzm, dziecięce porażenie mózgowie, padaczka, bądź upośledzenie umysłowe. Liczba środowisk objętych powyższym wsparciem wzrasta, w 2014 r. – 1 osoba, w 2015 r. 3 osoby, w 2016 r. – 5 osób. Specjalistyczne usługi opiekuńcze, jak wynika z opinii rodziców chorych dzieci przynoszą bardzo duże efekty w rozwoju dziecka. Zatrudnieni są specjaliści z zakresu: logopedii, rehabilitacji itp.

Ze zwykłych usług opiekuńczych na przełomie lat 2014 - 2016 skorzystało odpowiednio 9, 10 i 13 osób. Osoby korzystające z usług są po udarze, zaniku mięśni oraz innych schorzeniach, które wymagają całkowitej pomocy drugiej osoby, najczęściej są to osoby leżące. Średnio chory korzysta z usług opiekuńczych, świadczących przez opiekunów niespełna 2 godziny dziennie (bez dojazdów).

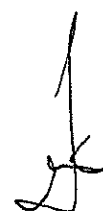
Wnioski:

1. Wzrasta liczba chorych objętych usługami opiekuńczymi zwykłymi i specjalistycznymi.
2. Występuje niezbyt wysoka liczba godzin opieki przypadająca na jednego chorego w środowisku.

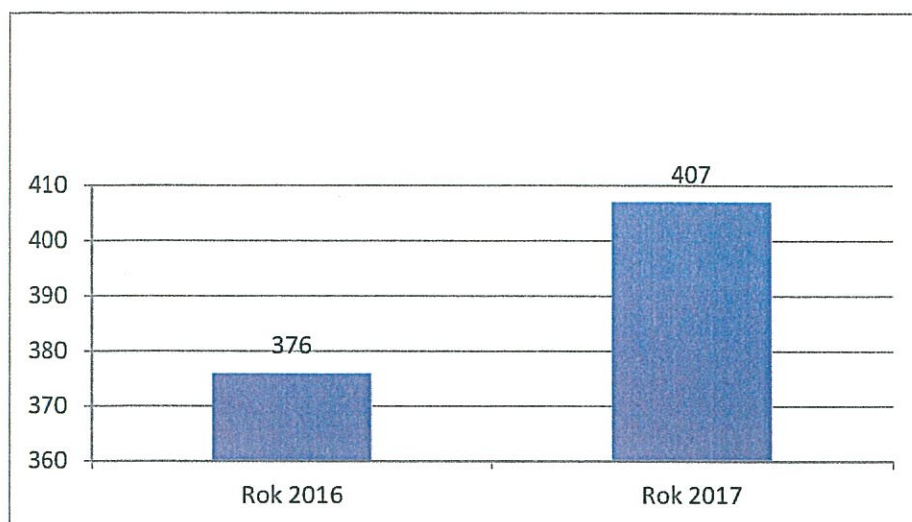
2.5.3. Świadczenia rodzinne

Do świadczeń rodzinnych należą: zasiłek rodzinny wraz z dodatkami z tytułu (urodzenia się dziecka, udzielonego urlopu wychowawczego, kształcenia i rehabilitacji, samotnego wychowywania dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego, wielodzietności, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania).

Do świadczeń opiekuńczych zaliczamy: zasiłek pielęgnacyjny (153 zł), świadczenie pielęgnacyjne (1477 zł podlegające corocznej waloryzacji), specjalny zasiłek opiekuńczy (520 zł) i zasiłek dla opiekuna (520 zł). Kolejnym świadczeniem jest świadczenie rodzicielskie z tytułu urodzenia się dziecka (1.000 zł przy jednym porodzie) przysługujące przez okres 52 tygodni dla osób bezrobotnych, pracujących na umowę zlecenie, pracowników młodocianych i uczniów. Następnymi świadczeniami są jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka żywego (1.000 zł) oraz jednorazowe świadczenie realizowane na podstawie ustawy „za życiem” (4.000 zł).

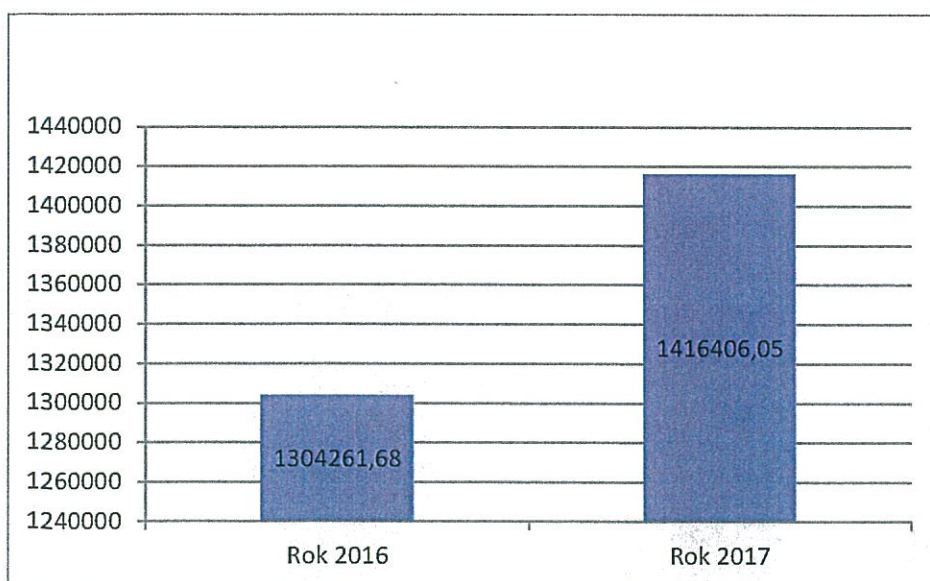
Wykres 10. Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń rodzinnych w latach 2016 - 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Porównując podane wyżej okresy w zakresie liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych możemy zaobserwować ogólną tendencję wzrostową w tym zakresie. W roku 2016 r. zasiłek rodzinny pobierało 376 rodzin, natomiast w roku 2017 r. było to już 407 rodzin, a co za tym idzie wzrasta również ogólnoroczna kwota wypłaconych świadczeń.

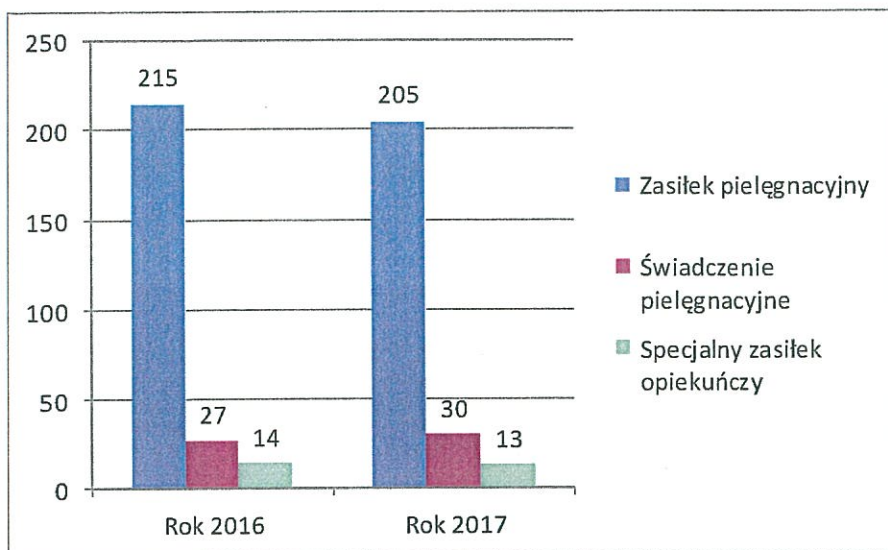
Wykres 11. Wysokości wypłaconych świadczeń rodzinnych w złotych w latach 2016 - 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Wykres 12 zawiera dane dotyczące osób, które skorzystały ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności. Jednakże nie odzwierciedla on faktycznej liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie gminy, ponieważ osoby te posiadają dochód, który nie uprawnia ich do korzystania z systemu pomocy społecznej.

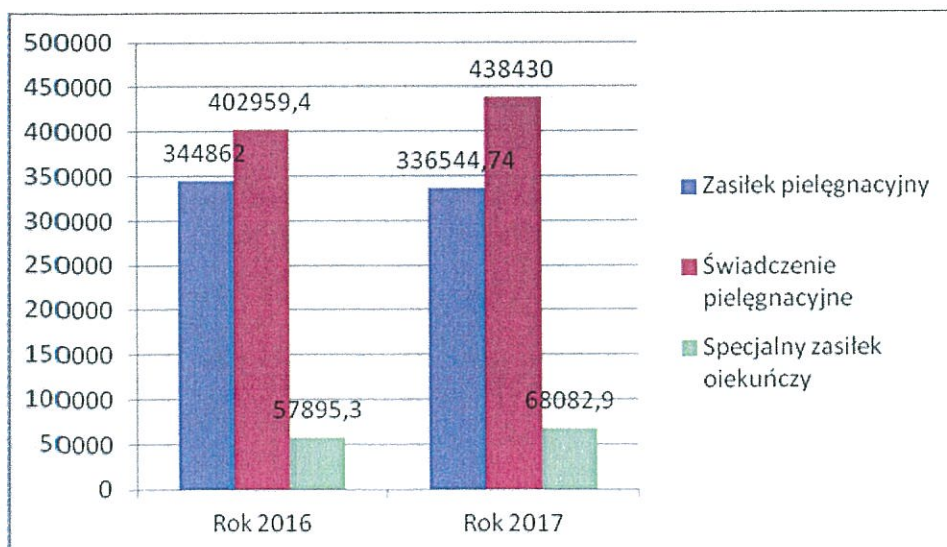
Wykres 12. Liczba rodzin pobierających świadczenia opiekuńcze w latach 2016 - 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Zasiłki pielęgnacyjne w roku 2016 r. pobierało 215 rodzin, czyli nieco więcej niż w roku 2017 (205 rodzin). Obserwowana jest ogólna tendencja malejąca pobierania świadczeń związanych z niepełnosprawnością, co jest wynikiem odmowy wydawania orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brodnicy.

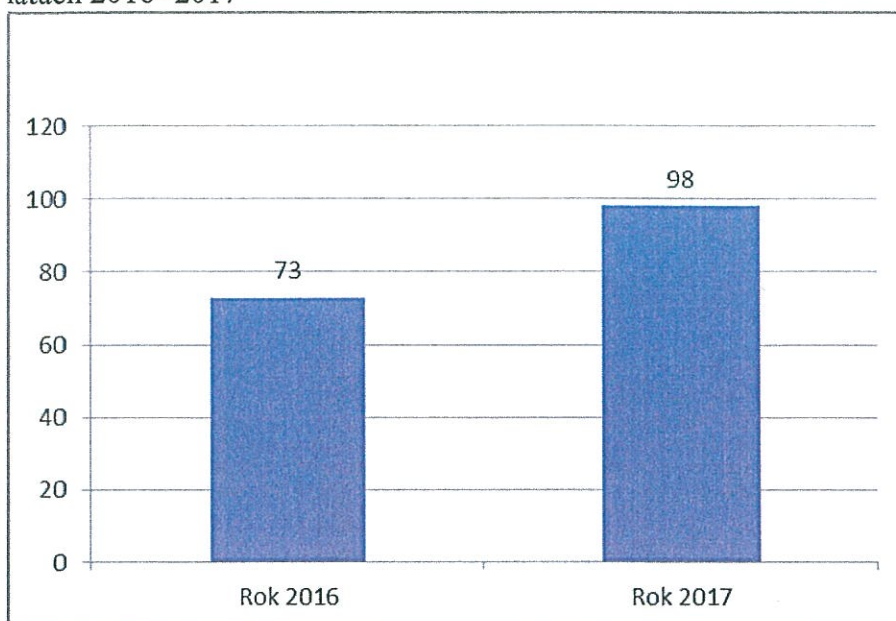
Wykres 13. Kwota wypłacanych świadczeń opiekuńczych w złotych w latach 2016 - 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Pomocą państwa w zakresie wsparcia rodzin jest również jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka.

Wykres 14. Liczba osób uprawnionych do świadczeń z tytułu urodzenia się dziecka w latach 2016 -2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Analizując badane miesiące zauważamy systematyczny wzrost osób uprawnionych do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka. Porównując rok 2016 do roku 2017 zauważamy wzrost w liczbie świadczeń o ponad 30%.

Wnioski:

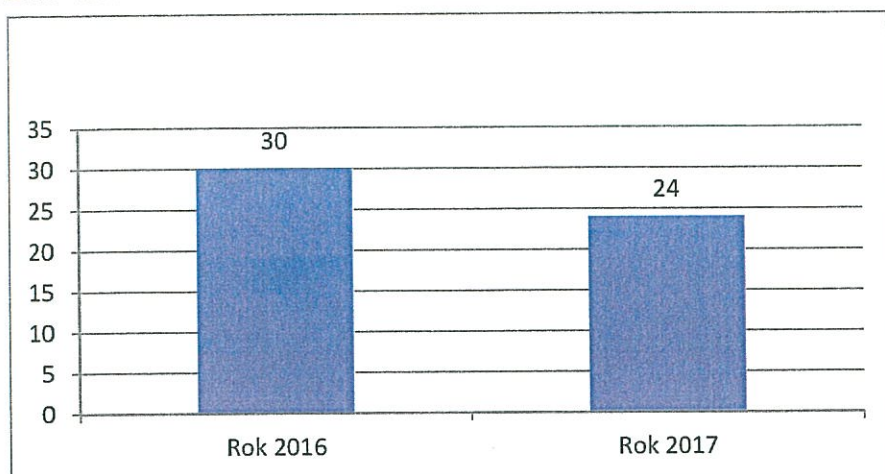
1. Wzrasta liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne.
2. Nieznacznie spada liczba rodzin pobierających zasiłki pielęgnacyjne i specjalne zasiłki opiekuńcze, natomiast wzrasta liczba pobieranych świadczeń pielęgnacyjnych.
3. Wzrasta liczba osób pobierających świadczenie z tytułu urodzenia dziecka.

2.5.4. Świadczenia alimentacyjne

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowią znaczące, materialne wsparcie dla dzieci, które nie otrzymują alimentów od rodzica z uwagi na bezskuteczność ich egzekucji.

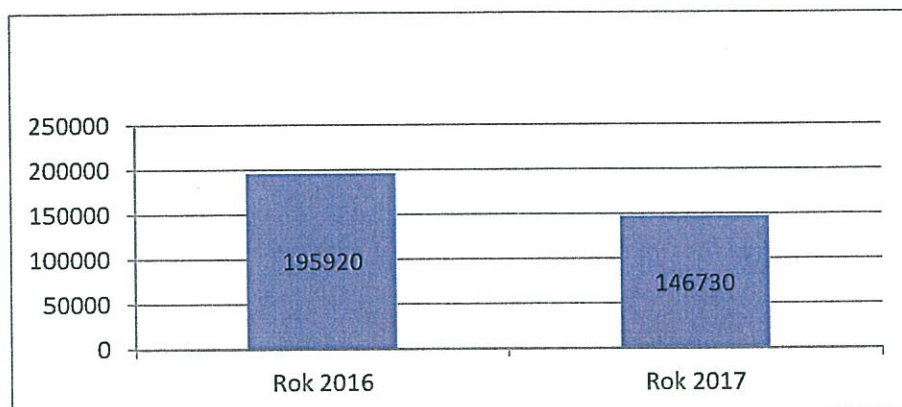
W roku 2016 świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 30 rodzin, natomiast w roku 2017 uprawnione były już tylko 24 rodziny. Jest to spadek o 20 %.

Wykres 15. Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016 -2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Wykres 16. Wysokości wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016 – 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Powodem tendencji spadkowej rodzin składających wnioski o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz uprawnionych do tych świadczeń jest przede wszystkim niekontynuowanie nauki przez pełnoletnie osoby uprawnione.

Wniosek:

Zmniejsza się liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego.

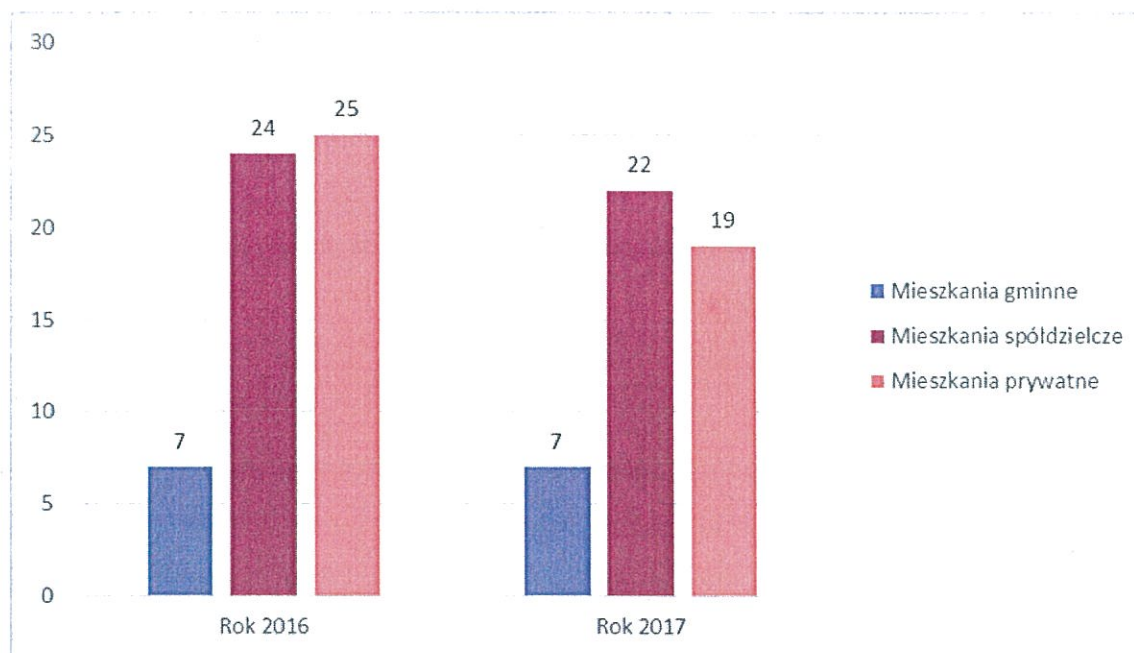
2.5.5. Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe są jedną z głównych form wsparcia finansowego osób będących w trudnej sytuacji materialnej, które nie są w stanie z posiadanych środków finansowych i

przy wykorzystaniu innych zasobów majątkowych pokryć wydatków związanych z eksploatacją mieszkania.

Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego ma tendencję spadkową. W roku 2016 r. dodatek mieszkaniowy pobierało 56 rodzin, natomiast w roku 2017 r. było to 48 rodzin.

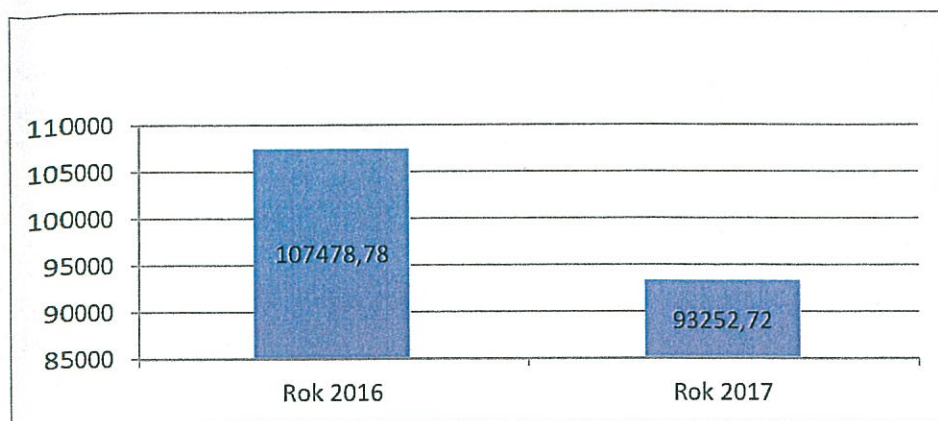
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego w latach 2016-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brodnica
Uwaga: Rodzina mogła pobierać 2 razy w roku dodatek mieszkaniowy

Wśród rodzin, które w dalszym ciągu nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb mieszkaniowych z własnych środków, pobierających wsparcie w formie dodatku mieszkaniowego, pomimo spadku liczby rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego wzrosła średnia kwota wypłaconego świadczenia. Roczna wysokość dodatku mieszkaniowego przypadająca w 2016 r. na rodzinę wyniosła średnio 1919,26 zł, natomiast w roku 2017 przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego wypłaconego w naszej gminie wyniosła 1942,77 zł. Podyktowane jest to w dużym stopniu wzrastającymi wydatkami mieszkaniowymi (takimi jak: opłaty za wodę i ścieki, odpady oraz energię elektryczną).

Wykres 18. Wysokość wypłacanych dodatków mieszkaniowych w latach 2016 - 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brodnica

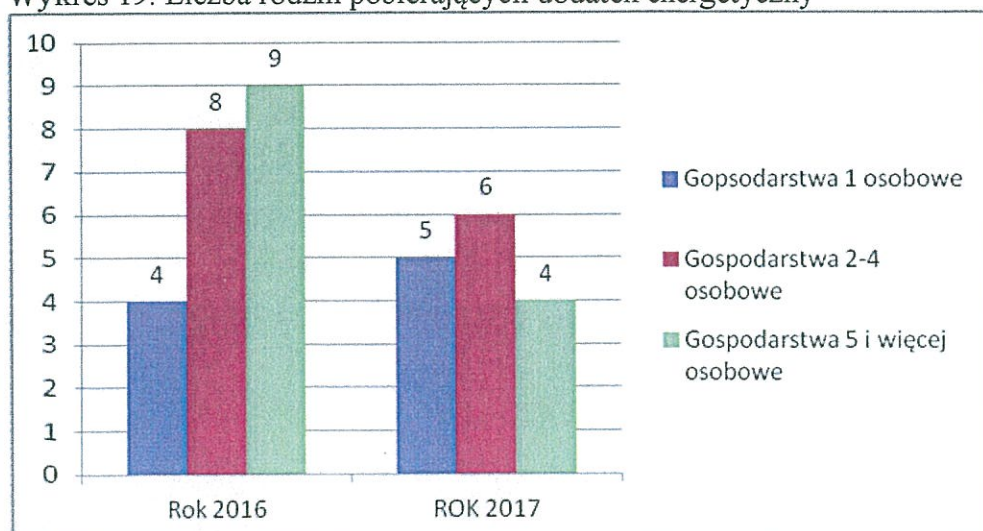
Wniosek:

Zmniejsza się liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych zajmujących mieszkania prywatne i spółdzielcze.

2.5.6. Dodatki energetyczne

Dodatek energetyczny przysługuje „odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej”, czyli osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkach mieszkaniowych, będącej stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkującej w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Wykres 19. Liczba rodzin pobierających dodatek energetyczny

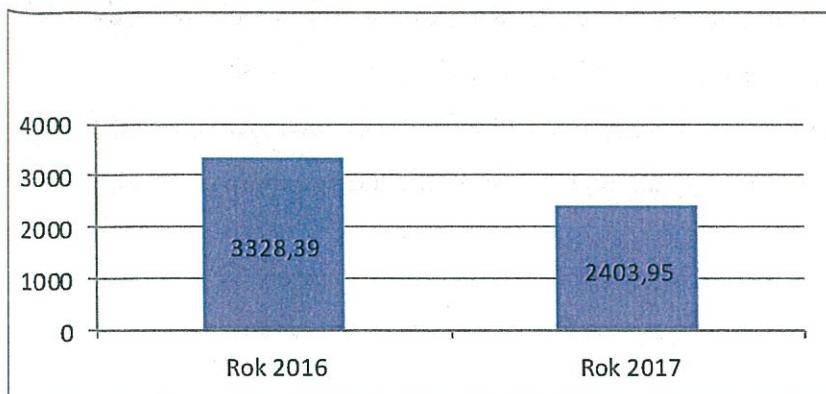

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brodnica

Potwierdza się tendencja widoczna przy pomocy w formie dodatku mieszkaniowego, to znaczy zmniejsza się liczba rodzin pobierających oraz kwota wypłacanego dodatku

energetycznego. W roku 2016 r. dodatek energetyczny w gminie Brodnica pobierało 21 rodzin, a suma wypłaconych świadczeń wyniosła 3328,39 zł, natomiast w roku 2017 r. z pomocy w formie dodatku energetycznego skorzystało 15 rodzin, a suma wypłaconych świadczeń wyniosła 2403,95 zł, co oznacza spadek liczby świadczeniobiorców o około 30% w badanym czasie.

Wykres 20. Kwota wypłaconych dodatków energetycznych w latach 2016 - 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Brodnica

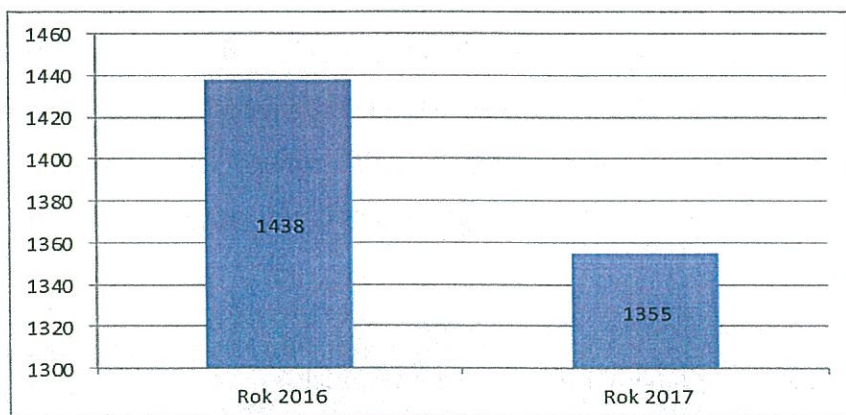
Wniosek:

Zmniejsza się liczba rodzin pobierających dodatek energetyczny w gospodarstwach domowych powyżej 2 osób.

2.5.7. Świadczenia wychowawcze

Świadczenie wychowawcze, wprowadzone w ramach programu wsparcia polskich rodzin „Rodzina 500 plus”, to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie przyznawane na każde drugie i kolejne dziecko do 18 roku życia bez dodatkowych warunków, zaś przyznawane na pierwsze dziecko pod warunkiem, że rodzina nie przekracza kryterium dochodowego (800 zł na osobę w rodzinie lub 1200 zł, jeżeli członkiem rodziny jest niepełnosprawne dziecko).

Wykres 21. Liczba dzieci, na które jest pobierane świadczenie wychowawcze w latach 2016 - 2017

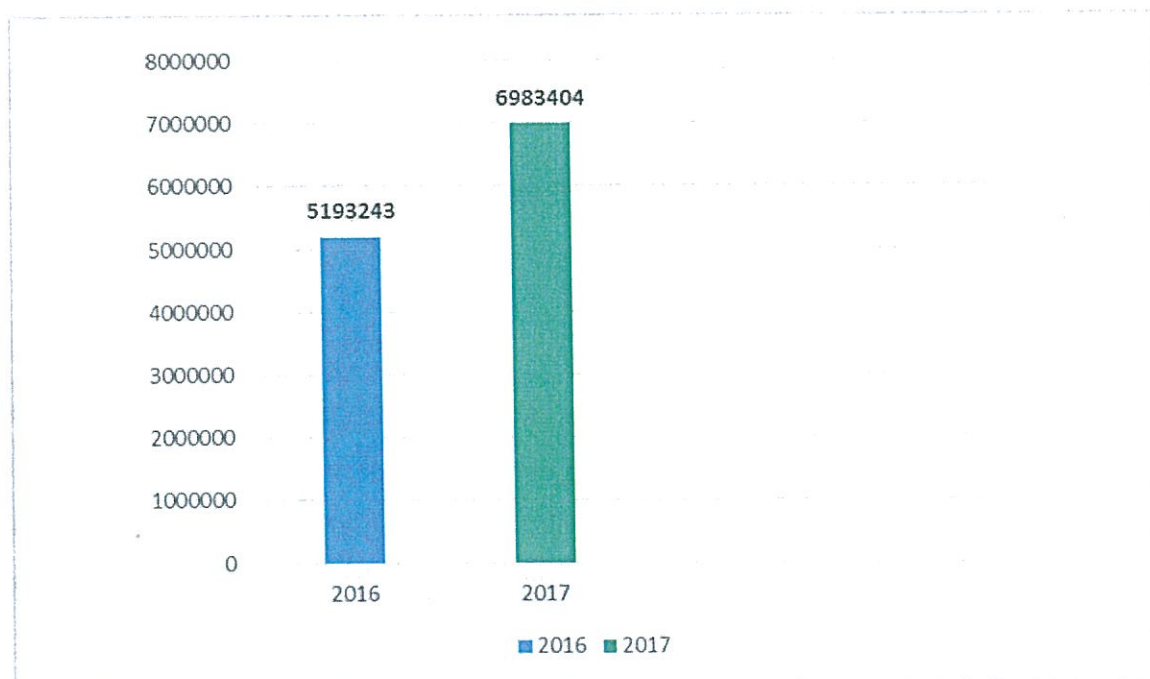
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Liczba dzieci, na które pobierane jest świadczenie wychowawcze zmniejszyła się w 2017 r. w porównaniu do roku 2016 o niecałe 6 %. Jest to wynik zmian demograficznych (zmniejszania się liczby dzieci w wieku uprawniającym do 500+).

Na dzień 31 grudnia 2017 r. świadczenie wychowawcze trafiło do 737 rodzin, z czego:

- 396 rodzin (53,73 % ogółu) to rodziny pobierające świadczenia wyłącznie na drugie i kolejne dzieci;
- 328 rodzin (44,50% ogółu) to rodziny pobierające świadczenia także na pierwsze dziecko lub jedyne dziecko (spełniają kryterium dochodowe 800 zł na osobę w rodzinie);
- 13 rodzin (1,76 % ogółu) z niepełnosprawnym dzieckiem pobiera świadczenia także na pierwsze dziecko lub jedyne dziecko (spełniają kryterium dochodowe 1200 zł na osobę w rodzinie).

Wykres 22. Kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w latach 2016-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Brodnica

Kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych sukcesywnie wzrasta. Spowodowane to jest wzrostem wskaźnika dzietności. Przy wzroście wskaźnika dzietności zauważamy dużą ilość dzieci uzyskała pełnoletność i tym samym utraciła prawo do skorzystania ze świadczenia. Należy nadmienić, iż w roku 2016 świadczenie wychowawcze było wypłacane od miesiąca kwietnia 2016 r.

Wniosek:

Zmniejsza się liczba rodzin uprawnionych do świadczeń wychowawczych.

2.6. Sytuacja mieszkaniowa

Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania i powierzchni użytkowej mieszkań dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Definicja mieszkania mówi, że są to lokale składające się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowanymi lub przebudowanymi dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielonymi w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Atrakcyjne obszary gminy powodują wzrost budownictwa indywidualnego. W roku 2015 liczba budownictwa mieszkalnego na obszarze Gminy Brodnica wynosiła 46 budynków mieszkalnych, zaś w 2016 r. nastąpił wzrost do 58 budynków. W związku z powyższym widoczna jest tendencja rosnąca.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe

Lata	2007	2014	2015
Liczba mieszkań ¹	1785	2226	2271
Przeciętna powierzchnia użytkowa ¹ 1 mieszkania w m ²	91,5	104,5	105,3
Mieszkania oddane do użytkowania w roku	59	67	46
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	144,1	142,5	143,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² przypadająca na 1 mieszkańca	22,87	29,49	29,91

¹ – stan na 31 grudnia

Źródło: dane z GUS „Powiaty i gminy w województwie kujawsko-pomorskim w 2015r.”

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Gminny zasób mieszkaniowy obejmuje 9 budynków mieszkalnych. W latach 2015-2016 liczba mieszkań będących w zasobach gminnych znacząco rosła z 42 w 2015 r. do 54 w 2016 r. w związku z wybudowaniem budynku socjalnego w Kominach.

Fot. 2. Budynek komunalny w Moczadłach Moczadła 13

Fot. 3. Budynek socjalny w Kominach Kominy 1A

Tabela 12. Mieszkania komunalne

Lp.	Lata	2015 r.	2016 r.
1.	Ogółem liczba mieszkań będących w zasobie Gminy Brodnica:	42	54
1a	w tym lokali socjalnych	0	12
2.	Liczba wniosków złożonych o przydzielenie lokalu mieszkalnego z zasobu mieszkalnego Gminy Brodnica	4	24
3.	Wyroki eksmisyjne ze wskazaniem lokalu socjalnego	0	1
4.	Srednia powierzchnia lokalu mieszkalnego w m ² przypadająca na 1 mieszkańca	12,21	12,85

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Wnioski:

1. W gminie Brodnica rośnie liczba oddanych do użytkowania mieszkań.
2. Zwiększa się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca gminy do niespełna 30 m², a w mieszkaniach komunalnych do niemal 13 m²

2.7. Edukacja

Obecnie system oświaty w naszej gminie obejmuje 3 szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi w Szabdzie, Gorcenicy i Gortatowie oraz jedno gimnazjum w Szczuce, które będzie funkcjonować do 31.08.2018r.

Tabela 13. Liczba dzieci w poszczególnych obwodach szkół gminnych

Rok urodzenia	Liczba urodzonych dzieci w obwodzie szkoły podstawowej						Razem liczba dzieci w obwodach
	Szabda			Gorcenica	Gortatowo		
	bez Karbowa Nowego Dworu i Tamy Brodzkiej	Nowy Dwór i Tama Brodzka	Karbowa bez Tamy Brodzkiej		bez Filii w Cielętach	Filia w Cielętach	
2009	23	4	31	24	25	15	122
2010	18	0	29	21	24	21	113
2011	20	0	29	18	16	14	97
2012	23	0	32	17	24	14	110
2013	17	3	27	14	19	9	89
2014	23	1	24	21	19	9	97
2015	24	1	20	16	25	13	99
2016	18	0	26	13	18	12	87
Razem	166	9	218	144	170	107	814
Razem 2011-14	83	4	112	70	78	46	393
Razem 2012-15	87	5	103	68	87	45	395
Razem 2013-16	82	5	97	64	81	43	372

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Brodnica.

W gminie Brodnica nie ma funkcjonujących przedszkoli publicznych. Znajdują się natomiast 3 przedszkola niepubliczne, do których uczęszczało 57 dzieci – wg stanu na dzień 30.09.2016 r. (docelowo mogło uczęszczać 88 dzieci) natomiast na dzień 30.09.2017 r. liczba dzieci wynosiła 69.

Przy 3 szkołach podstawowych i 1 filialnej funkcjonowało w roku szkolnym 2016/17 - 8 oddziałów przedszkolnych, w których wychowaniem przedszkolnym objętych było 125 dzieci (wg stanu na dzień 30.09.2016 r.), docelowo mogło uczęszczać 127 dzieci.

Tabela 14. Liczba dzieci i uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Brodnica oraz dotowanych przez Gminę Brodnica w innych gminach na dzień 30.09. danego roku

Lp.	Lata szkolne	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
1.	Liczba uczniów w szkołach gminnych	433	461	500	546	609	586	580
2	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w gminnych szkołach podstawowych	120	138	128	113	117	125	133
3	Liczba wychowanków przedszkoli i uczniów szkół prowadzonych przez Gminę Brodnica	553	599	628	659	725	711	713
4	Liczba dzieci w przedszkolach niepublicznych na terenie Gminy Brodnica	x	x	0	21	35	57	69
5	Dzieci z Gminy Brodnica w przedszkolach na terenie innych gmin	28	68	82	127	111	136	112
6	Liczba dzieci w przedszkolach publicznych i niepublicznych	148	206	210	261	263	318	314
7	Liczba wszystkich wychowanków przedszkoli i uczniów szkół dotowanych przez Gminę Brodnica	581	667	710	786	837	904	894

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Tabela 15. Liczba miejsc w oddziałach przedszkolnych na dzień 30.09.2016 r. rok szkolny 2016/17

Placówka	Liczba klas - oddziałów przedszkolnych	Liczba miejsc w placówce	Liczba dzieci uczęszczających
Oddział przedszkolny SP Gorczenica	2	42	29
Oddział przedszkolny w Mszanie SP Szabda	1	23	23
Oddział przedszkolny w Karbowie SP Szabda	1	13	14
Oddział przedszkolny SP Gortatowo	2	35	35
Oddział przedszkolny w Cielętach SP Gortatowo	2	14	14
Łącznie w gminnych oddziałach przedszkolnych	8	127	125

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Jak widać znacząco duża grupa dzieci uczęszcza do przedszkoli znajdujących się w sąsiednich gminach, gdzie łącznie we wrześniu 2016 r. wykazano 136 dzieci.

Tabela 16. Liczba dzieci od 3 do 6 lat przebywających w oddziałach przedszkolnych przy SP oraz w placówkach niepublicznych (punkty przedszkolne, przedszkola) na terenie Gminy Brodnica

Wiek dzieci	Placówki	rok szkolny						
		2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Liczba dzieci 2,5- 3-letnich	gminne oddziały przedszkolne	0	0	0	0	12	4	23
	niepubliczne placówki	0	4	5	9	26	25	18
Liczba dzieci 4-letnich	gminne oddziały przedszkolne	0	0	0	10	32	30	23
	niepubliczne placówki	0	5	4	11	7	23	19
Liczba dzieci 5-letnich	gminne oddziały przedszkolne	43	50	35	66	54	47	37
	niepubliczne placówki	0	0	2	0	2	9	23
Liczba dzieci 6-letnich	gminne oddziały przedszkolne	24	21	26	33	14	44	51
	niepubliczne placówki	0	0	0	0	0	1	8
RAZEM		67	80	72	129	147	182	202

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Tabela 17. Ilość oddziałów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 oraz przewidywana ilość oddziałów w roku szkolnym 2018/2019 oraz ilość klasopracowni dostępnych w szkole

Rok szkolny	SP Gorzenica			SP Gortatowo						SP Szabda		
	Ilość oddziałów w szkole	Ilość klasopracowni w szkole	Możliwość adaptacji pomieszczeń na klasopracownie	bez Filii w Cielętach			Filia w Cielętach			Ilość oddziałów w szkole	Ilość klasopracowni w szkole	Możliwość adaptacji pomieszczeń na klasopracownie
				Ilość oddziałów w szkole	Ilość klasopracowni w szkole	Możliwość adaptacji pomieszczeń na klasopracownie	Ilość oddziałów w szkole	Ilość klasopracowni w szkole	Możliwość adaptacji pomieszczeń na klasopracownie			
2017/18	9	8 + sala gimnast.	0	9	9+zast. sala gimn.	0	4	3	0	11	11+ sala gimnast.	2
2018/19	10	8 + sala gimnast.	1	12	16 +sala gimnast	0	5	3	0	12	11+ sala gimnast.	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica oraz szkół podstawowych gminy Brodnica

Tabela 18. Stypendia socjalne – rok szkolny 2015/16 i rok szkolny 2016/17

Rok szkolny	Liczba dzieci – stypendia szkolne	Liczba dzieci – zasiłki szkolne	Razem
2015/16	166	6	172
2016/17	158	0	158

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Brodnica

Większość z budynków szkolnych przechodziła niedawno modernizację lub mieści się w stosunkowo nowych budynkach.

W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju, rozwój systemu oświaty w gminie Brodnica jest niewątpliwym powodem do dumy mieszkańców. Pomimo reformy systemu oświaty (likwidacja gimnazjów) nie tylko nie zlikwidowano żadnej placówki, ale jeszcze rozbudowano infrastrukturę edukacyjną.

Wnioski:

1. Liczba miejsc w funkcjonujących na terenie gminy oddziałach przedszkolnych publicznych lub niepublicznych nie jest wystarczająca, aby zapewnić opiekę przedszkolną dzieciom w wieku 3-6 lat.
2. Dużo dzieci uczęszcza do przedszkoli w innych gminach.

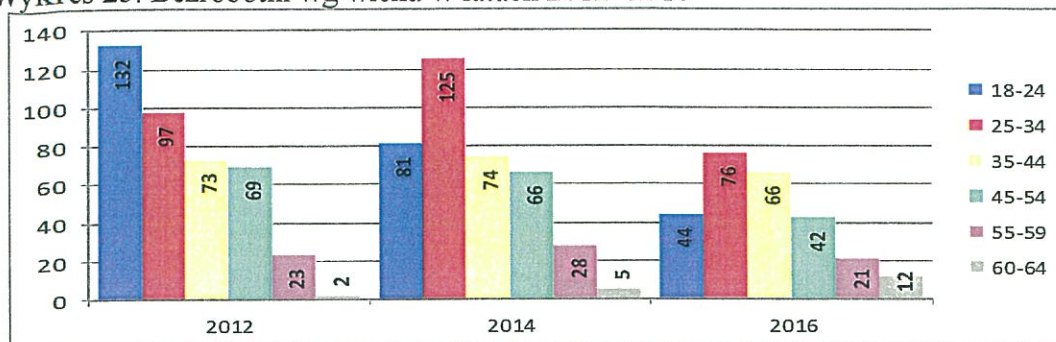
2.8. Rynek pracy i przedsiębiorczość

Udział bezrobotnych mieszkańców naszej Gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brodnicy w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016r. wynosił 9,7% (w skali powiatu wskaźnik ten wynosi 11,3%). O sytuacji na lokalnym rynku pracy decyduje m.in. potencjał gospodarczy. Według Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, stopa bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2016 r. w powiecie brodnickim wynosiła 10%. W przypadku województwa kujawsko-pomorskiego osiągnęła wielkość 12,1%, natomiast w skali kraju 8,3%. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy, liczba osób bezrobotnych w Gminie Brodnica utrzymywała się na następującym poziomie: 396 osób w 2012 r., 379 osób w 2014 r., 261 osób w 2016 r. W latach 2012-2016 większość osób bezrobotnych stanowiły kobiety (64%).

Na koniec 2016 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego łącznie 76 osób, osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, 12 miesięcy i więcej w sumie 105 osób.

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 25 – 34 lata (36,9%) i 35-44 lata (26,8%). Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze gminy wynosi 26,43 %, co oznacza, że w gminie istnieje problem długotrwałego bezrobocia.

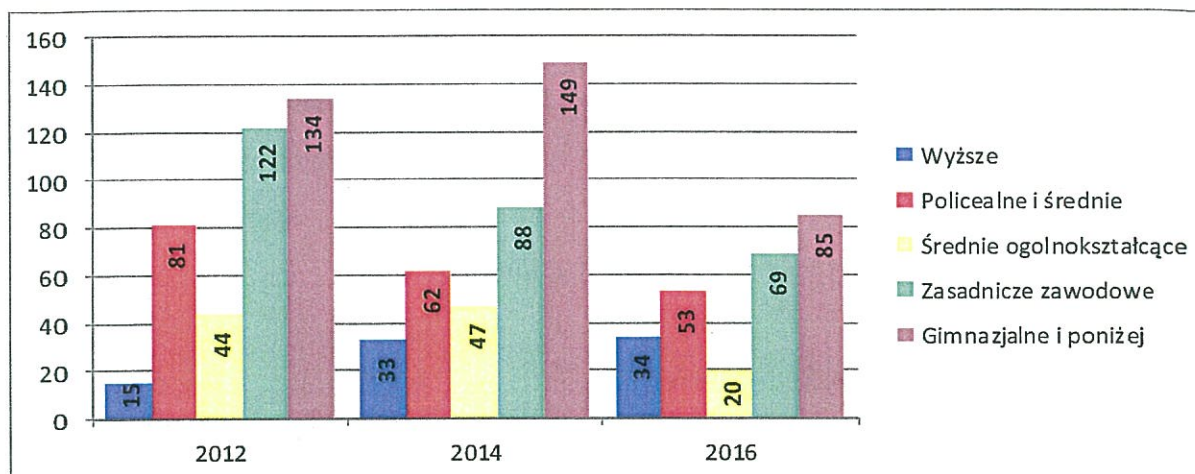
Wykres 23. Bezrobotni wg wieku w latach 2012- 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Brodnica

Liczbę osób bezrobotnych bez wykształcenia przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2012- 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Brodnica

Tabela 19. Bezrobocie na terenie Gminy Brodnica (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.)

L.p.	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej
1.	Ciełeta	34	9
2.	Dzierżno	5	4
3.	Gorczenica	28	13
4.	Gorczeniczka	3	1
5.	Gortatowo	5	1
6.	Karbowo	35	14
7.	Kominy	9	5
8.	Kozi Róg	3	0
9.	Kruszynki	15	7

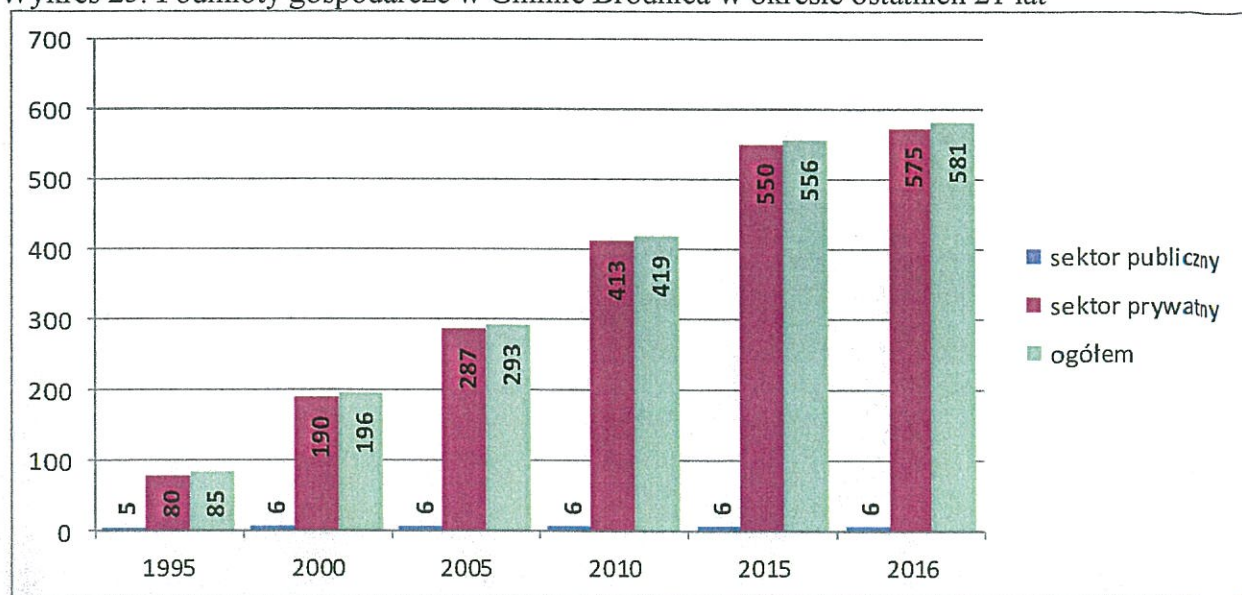
10.	Moczaźła	14	9
11.	Mszano	14	7
12.	Niewierz	11	4
13.	Nowy Dwór	7	2
14.	Opalenica	7	3
15.	Podgórz	7	2
16.	Sobieszerno	5	2
17.	Szabda	27	8
18.	Szczuka	17	8
19.	Szymkowo	5	2
20.	Wybudowanie Michałowo	10	4
	Gmina Razem	261	105

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy.

Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców w gminie wzrasta także liczba podmiotów gospodarczych mających siedzibę na jej terenie. Poniżej zamieszczone zostały dane o ilości podmiotów gospodarczych w latach 1995 – 2016.

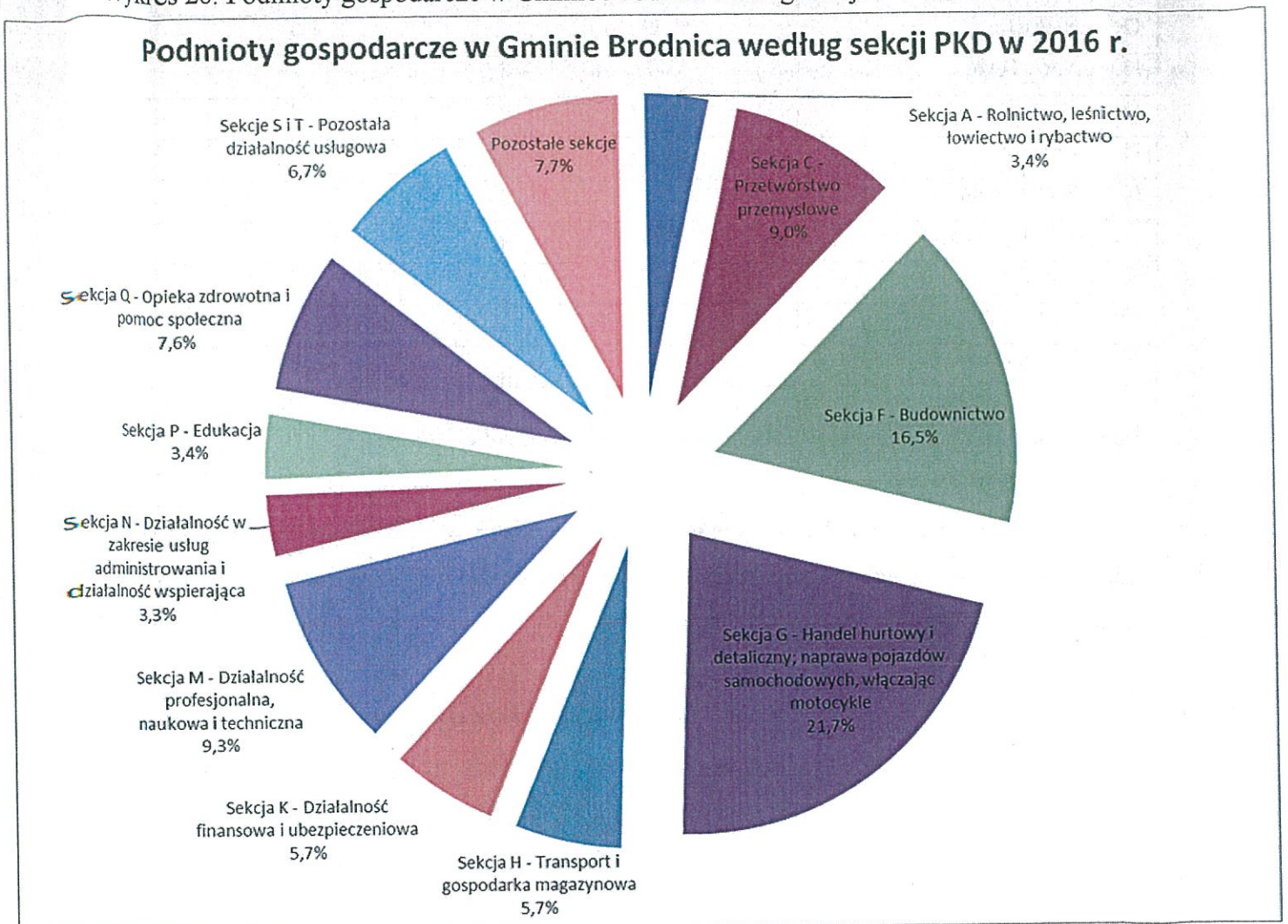
Systematycznie zwiększa się ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, znaczący wzrost nastąpił zwłaszcza w okresie ostatnich 6 lat. Z analizy podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, że w Gminie Brodnica dominuje sektor prywatny, a w nim osoby fizyczne.

Wykres 25. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 21 lat

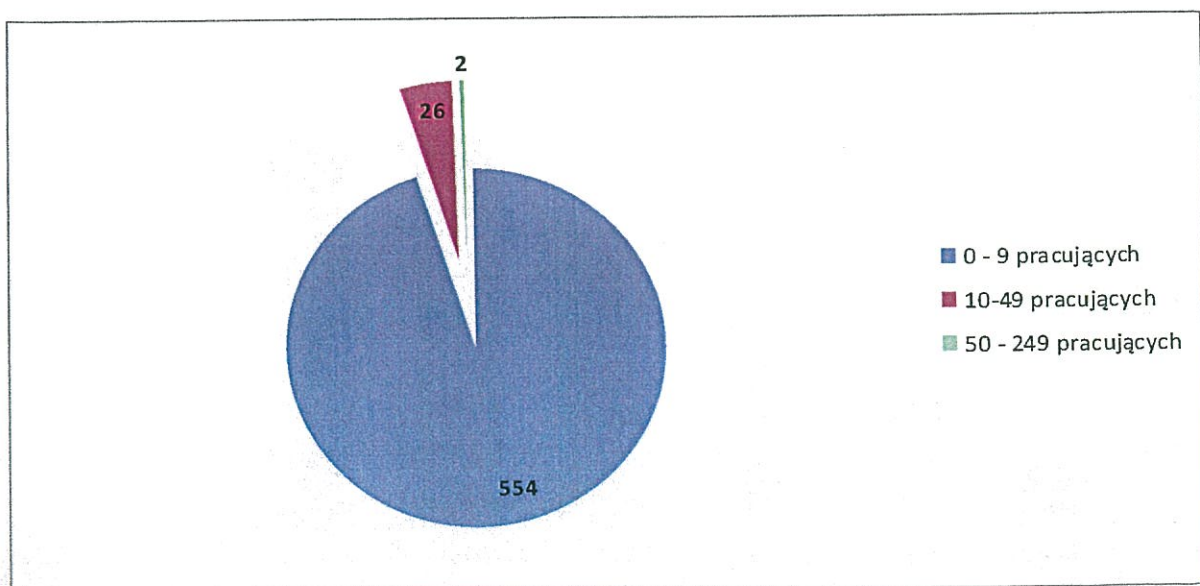
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 26. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica według sekcji PKD w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 27. Podmioty gospodarcze wg liczby pracujących w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wnioski:

1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Brodnica jest niska i w ostatnich latach zbliżona do średniej krajowej, a w porównaniu do danych w tym zakresie wyliczonych dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Powiatu Brodnickiego jest dużo niższa.
2. Na terenie gminy w 2016r. problem długotrwałego bezrobocia dotyczył 105 osób.
3. Wśród podmiotów gospodarczych dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

2.9. Działalność organizacji pozarządowych

Gmina Brodnica prowadzi współpracę z organizacjami pozarządowymi zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na przestrzeni ostatnich lat następuje wzrost liczby organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności. Do najbardziej aktywnych organizacji zaliczamy Ochotniczą Straż Pożarną w Gorczenicy, Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Przyjaciół wsi Karbowa, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie Gminy Brodnica oraz Miejski Uczniowski Klub Lekkoatletyczny. Najwięcej beneficjentów brało udział w zadaniach w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, gdzie organizowane były różnorodne zajęcia rekreacyjno-sportowe w zakresie różnych dyscyplin sportowych, w dalszej kolejności w wypoczynku letnim dzieci i młodzieży, a także w zadaniach z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Działania organizacji pozarządowych skierowane były głównie wobec dzieci i młodzieży oraz seniorów.

Gmina Brodnica współpracuje z Brodnickim Centrum Caritas im. Biskupa Jana Chrapka w Brodnicy w zakresie wspierania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Z Caritas Brodnica zawarto w 2016r. umowę na realizację „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020”. Ze wsparcia z powyższego programu w formie żywności skorzystało i nadal korzysta około 280 osób. Ponadto w ramach współpracy z Caritas 2 osoby z Gminy Brodnica korzystają z warsztatów w Środowiskowym Domu Samopomocy oraz 3 osoby z noclegowni.

Wniosek:

Występuje wzrost liczby organizacji pozarządowych biorących udział w konkursach ofert na realizację zadań publicznych służącym mieszkańcom gminy.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w obszarze pomocy społecznej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze działające struktury administracyjne gminy posiadające znaczne doświadczenie w rozwiązywaniu problemów społecznych mieszkańców, - dobra sieć szkół wraz z dobrze rozmieszczonymi oddziałami przedszkolnymi, - dobrze wykwalifikowana kadra pedagogiczna, - dobry stan bezpieczeństwa publicznego, - posiadanie przez gminę zasobu mieszkaniowego w dobrym stanie technicznym, w tym budynku socjalnego, - znaczna ilość podmiotów gospodarczych, - dostęp do lokalnego rynku pracy, - dobra sieć komunikacyjna, - dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi w obszarach objętych programami, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak domu dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, - brak rodzin chcących pełnić funkcję rodziny wspierającej, - występowanie problemów przemocy w rodzinie, - występowanie problemu alkoholowego i narkomanii, - brak placówek dla ofiar przemocy, - występowanie bezdomności, - brak schronisk dla osób bezdomnych, - brak mieszkań chronionych dla osób wychodzących z uzależnień, - brak przedszkola publicznego, - występowanie ukrytego bezrobocia, - niewielkie wykorzystanie świetlic wiejskich na cele społeczne i kulturalne, - występowanie zmianowości nauki w szkołach, - brak psychologa i zbyt mała dostępność do pedagoga w szkole, - zbyt mała liczba godzin zajęć świetlicowych w szkołach, - mały udział osób starszych w życiu lokalnej społeczności, - brak świetlicy środowiskowej, - brak ośrodka rehabilitacyjnego, - brak ośrodka kulturalno-sportowego, - brak żłobka, - niska aktywność publiczna mieszkańców gminy, - emigracja ludności,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność środków finansowych na wspieranie inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i edukacyjnych, - możliwość skorzystania z miejsc pracy, poza gminą, głównie w mieście Brodnica i innych gminach, - dostępność do różnorodnych programów społecznych, - współpraca z innymi samorządami w tym z miastem 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost chorób, uzależnień i alkoholizmu, - migracja ludności, - występowanie bezrobocia o zasięgu ponadlokalnym, - przepisy prawne utrudniające skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, - klęski żywiołowe.

4. Misja, cele operacyjne i kierunki działań gminy

Misją gminy, jaką proponuje się przyjąć do realizacji na lata 2018-2028 przez Radę Gminy Brodnica jest: **Lepsze życie - solidarna wspólnota – empatyczni mieszkańcy Gminy Brodnica.**

Celem głównym strategii jest zapewnienie godnych - zmieniających się na lepsze - warunków do życia mieszkańców Gminy Brodnica. Realizując ten cel chcemy budować wśród mieszkańców gminy poczucie odpowiedzialności za nasz wspólny los. Solidarność wspólnoty gminnej nie ma objawiać się tylko poprzez decyzje organów gminy. Wytwarzanie wśród mieszkańców gminy głębokiego poczucia wspierania się, nie tylko przez tych, którym w życiu wiedzie się lepiej, spowoduje poprawę warunków życia najuboższych jej mieszkańców. Osoby będące w trudnej życiowo sytuacji powinny również aktywnie próbować pomóc sobie wykorzystując właściwie otrzymane wsparcie. Pomoc oferowana przez gminę lub jej mieszkańców może być bardzo różnorodna, nie tylko finansowa czy rzeczowa. Osiągnięciu zamierzonych celów strategii powinna sprzyjać życzliwa atmosfera przy realizacji poszczególnych zadań.

W strategii wyróżnia się następującą hierarchię celów:

- cel główny stanowi cel nadrzędny, do którego dąży gmina projektując działania rozwojowe,
- cele operacyjne, wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest konieczne dla przyspieszenia rozwoju gminy,
- kierunki działań, uszczegóławiają cele operacyjne i zawierają propozycje działań koniecznych dla osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 20. Cele operacyjne i kierunki działań na lata 2018 – 2025

Cele operacyjne		Kierunki działań
Nr celu	Nazwa celu	
1	Przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia	1.1. Organizacja szkoleń, warsztatów aktywizujących, kursów podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.
		1.2. Organizacja staży, przygotowania zawodowego, robót publicznych, prac społecznie użytecznych – w miarę potrzeb.
		1.3. Wprowadzenie zwolnień w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców zwiększających zatrudnienie.

2	Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie	2.1. Działania wspierające rodziny dotknięte dysfunkcjami, w tym dotknięte przemocą i uzależnieniami poprzez wsparcie terapeutyczne, psychologiczne i rozmowy wspierające.
		2.2. Realizacja i wspieranie różnorodnych programów z elementami profilaktyki alkoholowej, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla różnych grup wiekowych.
		2.3. Rozszerzenie zakresu poradnictwa specjalistycznego.
3	Wsparcie inicjatyw lokalnych, organizacji pozarządowych i liderów społecznych	3.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.
		3.2. Organizacja cyklicznych imprez i festynów.
		3.3. Organizacja lub wspieranie wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
4	Rozszerzenie wsparcia dla osób starszych, obłożnie i psychicznie chorych oraz ich rodzin	4.1. Zwiększenie liczby godzin świadczonych usług opiekuńczych, jeśli jest taka potrzeba oraz bieżąca ocena świadczonych usług.
		4.2. Poprawa efektywności wsparcia dla osób korzystających z pomocy GOPS.
5	Wsparanie rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	5.1. Zwiększenie dostępności do porad psychologiczno-pedagogicznych i prawnych.
		5.2. Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych poprzedzone dogłębną analizą potrzeby jego powstania.
6	Polepszenie sytuacji mieszkaniowej rodzin	6.1. Poprawa stanu gminnego zasobu mieszkaniowego.
		6.2. Wspieranie mieszkańców gminy w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków i instalacji fotowoltaicznych.
7	Poprawa oferty edukacyjnej w zakresie kultury i sportu dla mieszkańców gminy.	7.1. Dążenie do likwidacji zmianowości w szkołach.
		7.2. Dążenie, aby dostosować pracę szkół do potrzeb pracujących rodziców.
		7.3. Poprawa oferty edukacyjnej w szkołach.
		7.4. Poprawa dostępności do specjalistów z zakresu psychologii i pedagogiki.
		7.5. Poprawa warunków opieki przedszkolnej.
		7.6. Utworzenie przedszkola gminnego.
		7.7. Organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych.
		7.8. Utworzenie ośrodka kultury, sportu i rekreacji.

5. Źródła finansowania

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środków własnych pochodzących z budżetu gminy,
- środków przekazanych gminie z budżetu państwa (dotacje),
- projektów systemowych i konkursowych w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej,

- środków pochodzących z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

6. Monitorowanie i ocena realizacji strategii

Monitorowanie strategii jest niezbędnym działaniem umożliwiającym racjonalne ocenienie jakości zaproponowanych zmian oraz ich sensowności wdrożenia. Corocznie dokonywana będzie ocena wdrożenia strategii sporządzona w formie raportu zawierającego dane w odniesieniu do poniżej wymienionych mierników w terminie do 31 marca za rok poprzedni.

Tabela 21. Mierniki wdrażania strategii

Nazwa celu operacyjnego	Nazwa miernika/wskaźnika
Przeciwdziałania i łagodzenie skutków bezrobocia	Liczba osób biorących udział w szkoleniach, warsztatach i kursach.
	Liczba zatrudnionych osób.
	Liczba udzielonych zwolnień.
Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie	Liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia.
	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych oraz liczba osób biorących w nich udział.
	Ilość udzielonych porad.
Wsparcie inicjatyw lokalnych, organizacji pozarządowych i liderów społecznych	Liczba udzielonych wsparć.
	Liczba zorganizowanych imprez i festynów oraz liczba osób biorąca w nich udział.
	Liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w wypoczynku letnim.
Rozszerzenie wsparcia dla osób starszych oraz obłożnie i psychicznie chorych i ich rodzin	Liczba godzin świadczonych usług opiekuńczych.
	Liczba osób objętych pracą socjalną i poradnictwem.
Wspieranie rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Ilość udzielonych porad.
	Liczba osób korzystających z domu dziennego pobytu dla osób starszych.
Poprawa sytuacji mieszkaniowej rodzin	Liczba remontowanych lokali socjalnych i komunalnych.
	Liczba udzielonych dotacji.
Poprawa oferty edukacyjnej w zakresie kultury i sportu dla mieszkańców gminy	Ilość szkół ze zmianowością w szkołach.
	Ilość szkół, w których dostosowano pracę do potrzeb pracujących rodziców.
	Ilość ofert edukacyjnych w szkołach.
	Ilość uczniów korzystających z porad specjalistów.
	Ilość dzieci korzystających z opieki przedszkolnej.
	Działania podjęte w celu utworzenia przedszkola gminnego
	Ilość organizowanych zajęć pozaszkolnych.

Spis tabel:

Tabela 1. Gmina Brodnica na tle zaludnienia w sąsiednich gminach.....	5
Tabela 2. Sołectwa według liczby mieszkańców w 2016 roku.....	5
Tabela 3. Zmiany w liczbie mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w latach 1990-2016	6
Tabela 4. Ludność gminy według płci i wieku w 2016 roku	7
Tabela 5. Formy pomocy społecznej przyznanej udzielonej mieszkańcom Gminy Brodnica.....	9
Tabela 6. Udzielone wsparcie socjalne w zależności od trudnej sytuacji życiowej rodzin w latach 2014 – 2016.....	11
Tabela 7. Rodziny objęte wsparciem z pomocy społecznej z uwagi na występujący problem alkoholowy i narkomani.....	15
Tabela 8. Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2014-2016.....	15
Tabela 9. Rodzaje doznanej przemocy w rodzinie oraz ilość jej sprawców i ofiar w latach 2014 – 2016.....	16
Tabela 10. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.....	17
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe	27
Tabela 12. Mieszkania komunalne	28
Tabela 13. Liczba dzieci w poszczególnych obwodach szkół gminnych.....	28
Tabela 14. Liczba dzieci i uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Brodnica oraz dotowanych przez Gminę Brodnica w innych gminach na dzień 30.09. danego roku.....	29
Tabela 15. Liczba miejsc w oddziałach przedszkolnych na dzień 30.09.2016 r. rok szkolny 2016/17.....	29
Tabela 16. Liczba dzieci od 3 do 6 lat przebywających w oddziałach przedszkolnych przy SP oraz w placówkach niepublicznych (punkty przedszkolne, przedszkola) na terenie Gminy Brodnica.....	30
Tabela 17. Ilość oddziałów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 oraz przewidywana ilość oddziałów w roku szkolnym 2018/2019 oraz ilość klasopracowni dostępnych w szkole	30
Tabela 18. Stypendia socjalne – rok szkolny 2015/16 i rok szkolny 2016/17	31
Tabela 19. Bezrobocie na terenie Gminy Brodnica (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.).....	32
Tabela 20. Cele operacyjne i kierunki działań na lata 2018 – 2025.....	37
Tabela 21. Mierniki wdrażania strategii	39

Spis wykresów:

Wykres 1. Zmiany demograficzne w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 21 lat.....	4
Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Brodnica w latach 2010-2016 zameldowanych na pobyt stały	5
Wykres 3. Struktura demograficzna na dzień 31.12.2016r. na tle powiatu i województwa.....	7
Wykres 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Brodnica w latach 2010- 2016.....	8
Wykres 5. Częstotliwość korzystania z zasiłków celowych przez jedną rodzinę w latach 2014 – 2016.....	12
Wykres 6. Liczba rodzin dotkniętych ubóstwem na przestrzeni lat 2014-2016 (stan na 31.12 danego roku) w przedziałach dochodowych na osobę	12
Wykres 7. Liczba rodzin dotkniętych bezrobociem w przedziałach dochodowych na osobę w rodzinie	13
Wykres 8. Liczba rodzin z niepełnosprawnością w przedziałach dochodowych na osobę w rodzinie	14
Wykres 9. Liczba rodzin objętych asystenturą w przedziałach dochodowych na osobę w rodzinie w latach 2014 – 2016.....	17
Wykres 10. Liczba rodzin korzystająca ze świadczeń rodzinnych w latach 2016-2017.....	19
Wykres 11. Wysokości wypłaconych świadczeń rodzinnych w złotych w latach 2016 – 2017.....	19
Wykres 12. Liczba rodzin pobierających świadczenia opiekuńcze w latach 2016 – 2017.....	20
Wykres 13. Kwota wypłaconych świadczeń opiekuńczych w złotych w latach 2016 – 2017.....	20
Wykres 14. Kwoty wypłaconych świadczeń z tytułu urodzenia dziecka w latach 2016 – 2017.....	21
Wykres 15. Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016 –2017	22
Wykres 16. Wysokości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016-2017.....	23
Wykres 18. Wysokość wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2016 – 2017.....	24
Wykres 19. Liczba rodzin pobierających dodatek energetyczny w latach 2016 – 2017.....	24
Wykres 20. Kwota wypłaconych dodatków energetycznych w latach 2016 – 2017.....	25
Wykres 21. Liczba dzieci, na które pobierane jest świadczenie wychowawcze w latach 2016 – 2017.....	25
Wykres 22. Kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych w latach 2016 – 2017.....	26
Wykres 23. Bezrobotni wg wieku w latach 2012- 2016.....	32
Wykres 24. Bezrobotni wg wykształcenia w latach 2012- 2016.....	32

Wykres 25. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica w okresie ostatnich 21 lat.....	33
Wykres 26. Podmioty gospodarcze w Gminie Brodnica według sekcji PKD w 2016 r.....	34
Wykres 27. Podmioty gospodarcze wg liczby pracujących w 2016 r.....	34

Spis fotografii:

Fot. 1 Osiedle domków jednorodzinnych w Karbowie.....	4
Fot. 2. Budynek komunalny w Moczadłach 13.....	27
Fot. 3. Budynek socjalny w Kominach 1A.....	27

UZASADNIENIE

I. Przedmiot regulacji.

Przedmiotem regulacji jest uchwalenie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018 - 2028.

II. Omówienie podstawy prawnej:

1. Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. (Dz.U. z 2018r. poz. 994 z późn. zm.) do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowanie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

2. Na podstawie art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r., poz. 1875 z późn. zm.) gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych, która zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

3. Art. 17 ust. 1 pkt 1 powyższej ustawy o pomocy społecznej mówi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

III. Uzasadnienie merytoryczne.

Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Brodnica oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych w tym organizacji pozarządowych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak edukacja, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym i zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

W dniach 16-30 lipca 2018r. przeprowadzono konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Brodnica w celu poznania ich opinii na temat projektu Strategii. Konsultacje przeprowadzone zostały w formie zebrania uwag, opinii i wniosków mieszkańców gminy. W toku konsultacji nie wpłynęły uwagi, opinie i wnioski.

Tym samym przyjęcie Strategii jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją Strategii, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Brodnica.

IV. Ocena skutków realizacji.

Wprowadzenie uchwały nie wywoła skutków finansowych.

Brodnica, dnia 01.08.2018r.

Sporządziła:

Z up. Wójta
mgr Marzena Karbowska
Kierownik Referatu
Organizacyjno-Administracyjnego
i Spraw Społecznych